

IZVJEŠTAJ

o provedenim javnim konsultacijama (okrugli stolovi) u formi zaključaka, mišljenjima nadležnih resornih organa o doradi Nacrta Zakona kao i izjašnjenje/stav predlagača na pribavljena mišljenja na

Nacrt Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine i

Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine

Vlada Federacije BiH je na 127. sjednici, održanoj 10.11.2017. godine utvrdila prijedlog Zakona o turizmu Federacije BiH i prijedlog Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH, te radi razmatranja i usvajanja dostavila prijedloge Zakona Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH i Domu naroda Parlamenta Federacije BiH. Predmetni zakoni nisu razmatrani na oba doma Parlamenta Federacije BiH zato što je Vlada Federacije BiH, svojim aktom broj: 03-02-1141/2016, 03-02-991/2016 od 23.09.2019. godine prijedloge Zakona povukla iz parlamentarne procedure radi dorade istih.

U okviru toga su održani okrugli stolovi na temu „Izazovi vezani za Zakon o turizmu Federacije BiH i Zakon o ugostiteljstvu Federacije BiH“ koje je organizovala Privredna / Gospodarska komora FBiH u saradnji s Projektom unapređenja poslovne klime i pristupa tržištima (ICAM), koji provodi Međunarodna finansijska korporacija IFC, članica Grupacije Svjetske banke. Na okruglim stolovima koji su održani u Bihaću (19.11.2019. godine), Mostaru (21.11.2019. godine) i Sarajevu (28.11.2019. godine) učestvovali su predstavnici turističkog i ugostiteljskog sektora, uposlenici turističkih zajednica, organizacija, agencija, turistički vodiči, predstavnici nadležnih institucija kantona i jedinica lokalne samouprave, te ostali subjekti koji plasiraju svoje turističke i ugostiteljske usluge na bh. i inostrano tržište.

Cilj okruglih stolova bio je da se objedine primjedbe i prijedlozi privrednika iz navedenih sektora, predstavnika turističkih zajednica, udruženja te nadležnih institucija vezano za postojeću zakonsku regulativu i nacрте Zakona, te identificiraju glavne prepreke s kojima se susreću u svom radu. Učesnici su tokom okruglih stolova izrazili svoje primjedbe, prijedloge i sugestije na nacрте Zakona u formi Zaključaka kao slijedi:

Opis problema	Posljedica	Prijedlog rješenja
Nedostatak jedinstvene promotivne strategije	Neophodno za dalji razvoj turizma	Na federalnom nivou raditi na promociji turizma i turističke ponude, u koordinaciji sa kantonima koji bi razvijali svoje turističke sadržaje i upravljali turizmom u bliskoj saradnji sa privrednim društvima.

Finansiranja i rad turističkih zajednica	Neophodno predvidjeti plaćanje članskih doprinosa u određenom, umanjenom procentu, s tim da bi trebalo utvrditi kategorije preduzeća koje bi bile oslobođene plaćanja	Adekvatno regulisati u budućem Zakonu o turizmu FBiH ili eventualno razmotriti donošenje zasebnog zakonskog akta
Boravišne takse i njene raspodjele	Raspodjela bi trebala biti nešto umjerenija od postojećeg prijedloga	Najveći dio prihoda iz tih izvora trebao bi ostati ondje gdje je generisan, tj. u lokalnoj zajednici. Između 60% i 70% prihoda pripada općinskom nivou, kako bi se obezbijedila sredstva za promociju turizma i zajednički nastup na višim nivoima.
Nedostatak rješenja za budući rad turističkih agencija	Izmjeniti primarni zadatak turističkih zajednica	Transformacija turističkih zajednica u organizacije za destinacijski menadžment
Nedostatak planskog pristupa u razvoju turizma	Nedovoljni resursi posvećeni sektoru turizma na svim nivoima vlasti, a koordinacija je nedostatna	Planski pristup razvoju turizma, stvaranje sistema koji bi omogućio ekspanziju ovog sektora
Nedostatak sredstava za finansiranje	U ovom sektoru nema dovoljno planiranih finansijskih sredstava	Obezbijediti namjenska sredstva iz federalnog budžeta za razvoj i promociju turizma
Nedostatak konkretne saradnje sa ključnim akterima sektora	Njihovo mišljenje traži da bi se zadovoljile procedure	Ključne aktere sektora turizma i ugostiteljstva istinski uključiti u stvaranje zakonskog i strateškog okvira i osmišljavanje mjera vezanih za te sektore
Nedostatak dobrih, primjenjivih propisa u turizmu	Otežava rad u ovom sektoru	Preuzeti dobra rješenja iz komplementarnih zakona drugih zemalja, kao što su Austrija, Hrvatska, Švicarska i sl, koja su provodiva u kontekstu Federacije
Nedostatak saradnje na različitim nivoima	Otežava rad u ovom sektoru	Kad postoji podjela nadležnosti, potrebno je od samog početka obezbijediti učešće

		predstavnik federalnog i kantonalnog nivoa kroz mehanizme za saradnju poput zajedničkih tijela
Nelojalna konkurencija	Strane agencije u BiH ne angažuju lokalnu agenciju ili vodiča kao podršku organizovanom putovanju. Lokalni subjekti rade bez odgovarajućih dozvola.	Kroz nove zakonske propise predvidi obaveza angažovanja lokalnog vodiča odnosno agencije za realizaciju svih organizovanih turističkih putovanja u BiH. Obezbijediti pojačan inspekcijski nadzor na terenu
Nedostatak educiranog i licenciranog kadra	Veliki broj turističkih vodiča radi bez potrebnih kvalifikacija i licence	Novim zakonskim aktima jasno precizirati uslove koje moraju ispunjavati turistički vodiči. U izradu programa za certifikaciju uključiti predstavnike turističkog sektora i lokalne stručnjake
Nedostatak kvalifikovane radne snage	Privrednici u sektoru ugostiteljstva i turizma suočeni s ovim problemom	Sistem obrazovanja uskladiti sa tržištem rada. Kroz obrazovni sistem raditi više na edukaciji, dokvalifikaciji i prekvalifikaciji kadrova
Nedostatak jasno definisane procedure za registraciju djelatnosti fizičkog lica kao iznajmljivača	Nacrti Zakona o turizmu i Zakona o ugostiteljstvu FBiH predviđaju mogućnosti da fizičko lice koje nije obrtnik registruje turističku djelatnost	Stvoriti sistem koji će omogućiti poslovanje fizičkih lica i standarda koje oni moraju zadovoljavati
Nedostatak finansijskih olakšica u ovom sektoru	Otežava rad u ovom sektoru	Turističku djelatnost tretirati kao izvoznju djelatnost, te je osloboditi od plaćanja PDV-a
Nedostatak okvira za online poslovanje u turizmu	Većina turističkog biznisa u današnjim uslovima odvija se online	Stvoriti okvir koji održava takvo stanje i pogoduje praćenju ovog trenda

Nedostatak mjera kojim bi se izbjegle najčešće nepravilnosti u sektoru turizma	Mnoge nepravilnosti se dešavaju. Često je neprijavljivanje stvarnog broja ostvarenih noćenja	Pojačane kontrole inspekcijских službi, te zakonskim rješenjima predvidjeti obavezu izdavanje posebnih računa za boravišnu taksu.
Nedostatak mjera za ujednačavanje procedura kod prelaska granice	Velika zadržavanja na granicama u turističkoj sezoni i razlike u procedurama na graničnim prelazima	Ujednačiti procedure kod prelaska granice, skratiti čekanja i smanjiti zastoji na graničnim prelazima
Nedostatak zakona o turističkom zemljištu	Važan za investicije	Planirati zakon o turističkom zemljištu
Nedostatak uvrštenih prevoznih sredstava	Kombi nije uvršten kao prevozno sredstvo	U relevantne propise uvrsti kombi kao prevozno sredstvo za turiste
Član 7 stav (2) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Federalni ministar okoliša i turizma (u daljnjem tekstu: Ministar) propisuje sadržinu i način izrade planskih dokumenata kao i studije opravdanosti za proglašenje turističkog prostora	Nedostatak saradnje sa predstavnicim struke	Uključiti struku
Član 17. Stav (2) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Upravljanje turističkim prostorom se povjerava upravljaču nakon provedenog postupka javnog poziva.	Privatnik upravlja a sredstva idu u budžet	Javno dobro se ne može dati u ruke privatniku te je u koliziji sa članom 19. Stav 2, jer sredstva ostvarena od zarade idu u budžet Federacije. Siva zona između ova dva člana.
Član 19, stav (3) Nacrt Zakona o ugostiteljstvu FBiH - predviđa da federalni ministar okoliša i	Otežava rad u ovom sektoru	U ovaj proces bi također trebalo uključiti struku, kroz komisiju u kojoj bi učestovali relevantni predstavnici ovog sektora

turizma donosi odluku o određivanju iznosa namjenskih sredstava i zaključuje ugovor o finansiranju projekta iz oblasti turizma		
Član 25 stav (1) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - učešće u finansiranju promotivnih aktivnosti turističkih destinacija kao i učešće na turističkim manifestacijama u zemlji i inostranstvu	Otežava rad u ovom sektoru	U dogovoru sa stručnom komisijom, konsultirati UTA BiH za formiranje stručnih komisija
Član 28 stav (2) a), e) i f) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga zakona pojedine vrste turističkih usluga mogu pružati i: a)fizička lica koja za pružanje tih usluga nisu registrovana kao obrtnici, e)udruženja, škole i druge odgojno-obrazovne i nastavne ustanove, f)vjerske organizacije	Otežava rad u ovom sektor a)Mogu li fizička lica raditi sa kešom ako nemaju registrovan obrt e)Imaju li odgojno-obrazovne i nastavne ustanove licencu za obavljanje turističke djelatnosti te osiguranje u slučaju nelikvidnosti f) Imaju li vjerske organizacije licencu za obavljanje turističke djelatnosti te osiguranje u slučaju nelikvidnosti	Jasno definisati ko se može baviti turizmom i pod kojim uslovima
Član 31 stav (2) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Turistički subjekt određene poslove iz svoje djelatnosti može obavljati sezonski i povremeno za vrijeme trajanja određenih manifestacija	Otežava rad u ovom sektoru	Uz posebno odobrenje, a ne po vlastitom nahođenju

Član 33 stav (1) g) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Turistička agencija obavlja slijedeće poslove: g) pribavljanja putnih isprava, rezervacije i prodaje putnih karata u ime i za račun domaćih i stranih prijevoznika;	Putna isprava (Pasoš ili lična karta) je lični dokument koji izdaje nadležni MUP. Turistički radnici izdaju turistički vaučer	Izmjena terminologije
Član 34. Stav (1) pod n) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Turistička agencija je obavezna da: n) angažuje tokom cijelog putovanja najmanje jednog turističkog pratioca ili turističkog vodiča za turističku grupu po prijevoznom sredstvu kojim se obavlja usluga prijevoza;	Turistički vodič za inostranstvo ne postoji, postoji samo pratilac grupe. U inostranstvu se MORAJU uzimati licencirani lokalni vodiči za svaku lokaciju obilazaka	Izmjeniti terminologiju i prilagoditi praksi
Član 41. Stav (1) pod b) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Za realizaciju pojedinačnog turističkog paketa aranžmana ili izleta, agencija je dužna da obezbijedi Program putovanja, prospekt ili katalog (u štampanoj ili elektronskoj formi), koji obavezno uručuje putniku prije zaključivanja ugovora o aranžmanu, a koji treba sadržavati b) broj licence za organizaciju turističkog putovanja;	Da bi ovo bilo traženo, u samom Zakonu prije ovog člana treba biti član o obaveznom licenciranju agencija kao tour Operatera, te u skladu sa tim i novo rješenje i izvod iz statistike sa novom šifrom djelatnosti 79.12.	Uvrstiti član o obaveznom licenciranju agencija kao tour Operatera
Član 45. Stav 3 Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Organizator turističkog	Iznos od 30.000 KM je prenizak, i manji od 50.000 KM je	Povećati iznos

putovanja dužan je da za organizaciju turističkih paketaranžmana ili izleta osigura jemstvo u obliku bankarske garancije, garantnog pologa, odnosno police osiguravajućeg društva u iznosu od 30.000 KM radi: a) naknade troškova u iznosu plaćene cijene putovanja ukoliko u slučaju insolventnosti ili stečaja agencije ne dođe do realizacije ugovorenih usluga, b) naknade troškova koji su nastali zbog platne nemogućnosti ili stečaja agencije za povratak korisnika turističke usluge u mjesto polaska, c) naknade štete koja nastane korisniku turističke usluge neispunjenjem, djelimičnim ispunjenjem ili neurednim ispunjenjem obaveza organizatora putovanja koje su određene općim uslovima putovanja i programom putovanja.	nedovoljan za Organizatora putovanja (Tour Operatora) 79.12.	
Član 46. Stav (1) i (2) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Izuzetno od člana 45. ovog zakona organizator turističkog putovanja registrovan kao pravno lice ili obrtnik koji organizuje i realizira svoje turističke paket-aranžmane ili izlete na području Federacije, odnosno Bosne i	Zaposleno najmanje jedno lice nije moguće, jer ako to lice ode sa gostima, niko ne ostaje u agenciji da reaguje u slučaju nekog problema. Obavezati i incoming operatore da se preregistruju pod šifru djelatnosti 79.12 kao tour	Uskladiti odredbu o broju zaposlenih, tražiti preregistraciju i definisati pravni status stranog državljanina u turističkoj oblasti

Hercegovine, neposredno ih prodaje ili nudi na prodaju korisnicima turističkih usluga (rezidentima ili nerezidentima), odnosno obavlja poslove iz člana 32. ovog zakona koji se odnose isključivo na receptivni ili domaći turizam, može da obavlja te poslove ukoliko obezbijedi jemstvo za organizaciju turističkog putovanja i ima zaposleno najmanje jedno lice sa punim radnim vremenom sa završenim VSS- VII stepenom stručne spremlje ili prvi, drugi ili treći ciklus Bolonjskog sistema obrazovanja. (2) Organizator turističkog putovanja iz stava (1) ovog člana dužan je da za organizaciju turističkih paket-aranžmana ili izleta osigura jemstvo u obliku bankarske garancije, garantnog pologa, odnosno police osiguravajućeg društva u iznosu od 20.000 KM radi:	operater, samim tim jemstvo ne smije biti manje od 50.000 KM. Navesti da vlasnik turističke agencije bilo koje podvrste ne može biti strani državljanin, a pogotovo agencije za receptivni turizam. Strana agencija može imati svoje predstavništvo ili ispostavu, te mora izvršiti sva potrebna licenciranja kao i domaće.	
Član 49. Stav (3) pod h) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Uz zahtjev za izdavanje Licence, turistička agencija podnosi sljedeću dokumentaciju: h) opće uslove putovanja sačinjene u skladu sa	Organizator sam sebi ne može ovjeriti opće uslove kada je forma propisana Zakonom, a nije slobodna volja operatora.	Ovjerene od UTA BiH a ne od organizatora turističkog putovanja.

članom 40. ovog zakona i ovjerene od organizatora turističkog putovanja,		
Član 51. Stav (1) Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Licenca prestaje da važi: a) brisanjem iz Registra organizatora turističkog putovanja na osnovu zahtjeva nosioca licence, b) podjelom organizatora turističkog putovanja kao nosioca licence, na dva ili više društava ili prestankom postojanja organizatora turističkog putovanja, u skladu sa zakonom koji reguliše privredna društva	Neobnavljanjem dokumenata koji imaju rokove trajanja maksimalno 1 godinu, kao što je čalansvo u UTA BiH, Polisa osiguranja, Bankarska garancija...	Uvrstiti dodatne odredbe kada licenca prestaje da važi
Član 53. Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - odnosi se na Posrednika aranžmana/subagent	Nije naveden iznos jamstva	Naveći iznos jamstva. Minimalno 25.000 – 30.000 KM
Član 55. Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - odnosi se na Turistička putovanja za sopstvene potrebe	Kako dozvoliti pravnom licu koje nije licencirano da se bavi poslovima Tour Operatora. Ko snosi troškove eventualne štete. Član potpuno brisati iz zakona jer stvara sivu zonu, I sivu ekonomiju.	Brisati
Član 58. Stav 2 i 3 Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - 2. Općio ispita za turističkog vodiča polaže se pred komisijom koju rješenjem imenuje Ministar u skladu sa programom i načinom	Za dugoročan uspjeh u sektoru turizma, u ove procese važno je uključiti struku	Obavezno uključiti UTA BiH

polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča. 3. Posebni dio ispita za turističkog vodiča polaže se nakon položenog dijela ispita iz stava (2) ovog člana pred komisijom koju rješenjem imenuje nadležni kantonalni ministar u skladu sa programom i načinom polaganja stručnog ispita za sticanje zvanja turističkog vodiča.		
Član 63. Stav 2 Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Uslove za sticanje zvanja turističkog pratioca utvrđuje odgovorno lice turističke agencije	Za dugoročan uspjeh u sektoru turizma, u ove procese važno je uključiti struku	Obavezno uključiti UTA BiH
Član 64. Stav 2 Prijedlog Zakona o turizmu FBiH - Uslove za obavljanje poslova turističkog animatora utvrđuje odgovorno lice turističke agencije.	Za dugoročan uspjeh u sektoru turizma, u ove procese važno je uključiti struku	Određuje UTA BiH ili stručna komisija UTA BiH
Nedostatak kontrole naplate i raspodjela boravišne takse	Prijedlog - slični sistemi iz RS, RCG, RH – tipa e-visitor, te odobriti kontrolu na graničnim prijelazima pri izlasku iz zemlje, gdje granična policija ima pravo da traži turistima račun/dokaz o plaćenju boravišnoj taksi, te ukoliko je isti ne posjeduje da postupi po prekršajnom Zakonu,	Uspostaviti kontrolu na graničnim prijelazima i naplatu kazne

	tj. da naplati kaznu koja bi trebalo da bude bar 4x veća od vrijednosti takse koja je trebala biti plaćena.	
--	---	--

Takođe, veoma važno je napomenuti da se rad na doradni nacrtu Zakona odvijao u veoma otežanim okolnostima zbog pojave pandemije koronavirusa COVID-19 u toku cijele 2020. i 2021. godine, a koji je u jednom periodu potpuno prekinut, te preusmjeren na online platforme, poštivajući mjere i naredbe kriznih štabova Federacije BiH i kantona.

Poštujući okolnosti COVID-19, Federalno ministarstvo okoliša i turizma kao obrađivač propisa pristupilo postupku dorade nacrtu Zakona na način da je Federalna ministrica okoliša i turizma imenovala Radnu grupu za doradu teksta nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH i teksta nacrtu Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH koju su činili predstavnici Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva finansija, Federalnog ministarstva pravde i Federalne uprave za inspekcijske poslove. Zadatak Radne grupe bio je da doradi tekst nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH i tekst nacrtu Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH koji će poslužiti kao osnova za utvrđivanje prijedloga navedenih zakona uz provođenje procesa harmonizacije prijedloga normativnih akata s propisanim aktima EU.

Radna grupa je doradila odnosno izradila nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH i uputila na davanje mišljenja, kao i mišljenja o fiskalnoj procjeni zakona, nadležnim resornim kantonalnim ministarstvima za oblast turizma, Savezu općina i gradova Federacije BiH, te Gender centru Federacije BiH.

Mišljenje na nacrtu zakona, kao i mišljenje o fiskalnoj procjeni zakona u skladu s članom 6. Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“ broj: 34/16), kao vida konsultacija dostavili su u pisanom obliku:

- Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo,
- Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona,
- Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoline Hercegovačko-neretvanskog kantona,
- Ministarstvo privrede Srednjobosanskog kantona,
- Ministarstvo gospodarstva Zapadnohercegovačkog kantona,
- Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Posavskog kantona,
- Savez općina i gradova Federacije BiH,
- Gender centar Federacije BiH.

Svoje mišljenje nisu dostavili:

- Ministarstvo privrede Unsko-sanskog kantona,
- Ministarstvo privrede Zeničko-dobojskog kantona
- Ministarstvo privrede Bosansko-podrinjskog kantona, i
- Ministarstvo gospodarstva Kantona 10.

U nastavku citirana mišljenja kako slijedi:

1.KANTON SARAJEVO - Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i mišljenje na nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH, aktom broj: 07-03-11-127-1/22 od 21.01.2022. godine i mišljenje o fiskalnoj procjeni na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 07-03-11-127-2/22 do 21.01.2022. godine.

MIŠLJENJE na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH: *“ U nastavku su dati suštinski važni komentari na nacrt Zakona o turizmu FBiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi koji se odnose na potrebu promjene pristupa u kreiranju zakonskog okvira koji bi omogućio razvoj održivog i efikasnog sistema turizma u Federaciji BiH. Iako se nacrt Zakona poziva na načelo sveobuhvatnog razvoja turizma i pratećih djelatnosti na teritoriji Federacije BiH u samom tekstu nacrta se ne vidi jasno kohezija i sinergetsko djelovanje između Federacije BiH i kantona što je definisano ustavom Federacije BiH, posebno u dijelu razvoja i implementacije politika turizma. Ovdje se posebno treba osvrnuti na poslove od posebnog značaja za razvoj turizma gdje se ovi poslovi povjeravaju pravnim licima odlukom Vlade Federacije BiH, mada su ovo poslovi koji su blisko povezani i sa djelatnošću turističkih zajednica, kantona i lokalnih zajednica.*

Sredstva u budžetu za podsticajne mjere se „mogu“ planirati. Ako se turizam namjerava sistemski razvijati, onda se sredstva moraju planirati. Imajući u vidu dosadašnja iskustva sa dodjelom podsticajnih mjera, potrebno je uključiti kantone u planiranje potreba (i sredstava), a sve u skladu sa strateškim i razvojnim dokumentima Federacije BiH i kantona. Ova mjera treba prestati biti formalna zakonska stavka i administrativna aktivnost i njoj se treba pristupiti kao jednoj od najvažnijih mjera u ukupnom razvoju turizma Federacije BiH.

Prema nacrtu obim djelovanja turističkih zajednica uključuje unapređenje turizma, kao i promociju, ali to je samo dio aktivnosti kojima se turistička zajednica kao destinacijska organizacija bavi. Nacrt Zakona ne spominje niti se prema turističkim zajednicama odnosi kao destinacijskim menadžment organizacijama. Takođe, nacrt ne obrađuje niti govori o destinacijama i destinacijskom menadžmentu. Primjer dobre prakse koju treba slijediti je praksa Republike Hrvatske gdje se govori o lokalnim (jedna ili više lokalnih zajednica), regionalnim (područne – regionalne samouprave) i gradskim, nacionalnim (RH), što je model koji se treba primjeniti i u Federaciji BiH. U svakom slučaju, ciljevi turističkih

zajednica u RH je prema Zakonu o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma:

- razvoj i marketing destinacije kroz koordiniranje ključnih aktivnosti turističkog razvoja (planiranje, razvoj turističkih proizvoda u destinaciji, finansiranje, donošenje i provedba odluka), u skladu sa dokumentima kojim se definiše nacionalna strategija razvoja turizma,
- osiguravanje cjelovitije zastupljenosti specifičnih lokalnih/regionalnih interesa kroz jačanje lokalne/regionalne inicijative i povezivanje učesnika na lokalnom/regionalnom nivou radi stvaranje međunarodno konkurentnih turističkih proizvoda,
- poboljšavanje uslova boravka turista u destinaciji, te razvoj svijesti o važnosti i privrednim, društvenim i drugim učincima turizma, kao i potrebi i važnosti očuvanja i unapređenja svih elemenata turističke resursne osnove određene destinacije, a posebno zaštite okoliša, kao i prirodne i kulturne baštine u skladu sa načelima održivog razvoja.

Pristupom koji je prikazan u nacrtu Zakona se ne rješava jedan od najvažnijih problema u razvoju turizma u BiH i Federaciji BiH, a to je destinacijski menadžment na svim nivoima. Turističke zajednice trebaju biti nosioci razvoja turizma i fokalne tačke za integraciju privatnog, javnog i nevladinog sektora, a ne samo promotori ponude ili učesnici u razvoju turističkih proizvoda. Ukoliko se ovaj dio suštinski ne izmjeni, nacrt Zakona gubi smisao u kontekstu razvoja održivog turizma. Unapređenju, a može se reći i reformi rada turističkih zajednica treba posvetiti posebnu pažnju, a to ovaj nacrt ne nudi.

Parcijalna rješenja kao što su ova će dovesti do održavanja status quo u razvoju turizma i daljeg organskog, a ne induciranog razvoja, turizma što nije niti ekonomski, ali ni društveno ni okolinski prihvatljivo. Nacrt Zakona govori da „kantoni i jedinice lokalne samouprave u skladu sa potrebama i planovima u oblasti turizma mogu osnovati turističke zajednice”. Imajući u vidu prirodu turizma u BiH, kao i ustavne nadležnosti i uređenost Federacije BiH, može se govoriti o tome da kantoni trebaju, a jedinice lokalne samouprave mogu osnovati turističke zajednice. Takođe, nejasna je koordinacija aktivnosti sa kantonima i lokalnim samoupravama koje nisu osnovale turističke zajednice, te način upravljanja razvojem turizma u tim kantonima i lokalnim samoupravama. Kako je uređeno djelovanje turističkih zajednica koje su već registrovane i djeluju?

Iako je nadležnost za razvoj turizma na entitetskom nivou, ipak je u aktivnostima Turističke zajednice Federacije BiH potrebno predvidjeti i potrebu koordinaciju zajedničkih aktivnosti sa RS i na nivou BiH. Član 83. govori o osnivanju destinacijskih menadžment organizacija što je zbunjujuće jer su turističke zajednice destinacijske menadžment organizacije. Zabrinjavajuće je, ali i iznenađujuće, da predlagač ne predviđa članarinu kao oblik prihoda turističkih zajednica. To je još više važno imajući u vidu da se nacrt Zakona očito ne bazira na ekonomskim i finansijskim analizama i projekcijama vezanim za dosadašnje djelovanje/finansiranje turističkih zajednica i ukupna turistička kretanja. U nacrtu Zakona o boravišnoj taksi boravišna taksa se u definiciji ne spominje kao prihod turističke zajednice. Upitno je da li će kantoni i jedinice lokalne samouprave imati sredstava za djelovanje (povećanog broja) turističkih zajednica, ne samo u smislu pokrivanja operativnih troškova nego i u smislu razvojnih projekata i razvojne perspektive. Takođe, da li će uopšte biti dovoljno sredstava za razvoj turizma, ne samo za funkcionisanje turističkih zajednica? Ovo će biti posebno izraženo i pogubno u sredinama koje imaju niži stepen razvijenosti turizma i turističkih kapaciteta gdje će i prihodi od naplate boravišne takse biti manje. Smatramo da je ponuđeni način finansiranja rada

turističkih zajednica apsolutno neodrživ i nerealan, a samim tim smatramo da je i cijeli sistem razvoja turizma samim tim potpuno neefikasan. Ovo posebno treba imati u vidu kada govorimo o manje razvijenim turističkim područjima ili područjima sa manje razvijenom turističkom ponudom jer ne postoji razrađen mehanizam koji bi uticao na preraspodjelu prihoda ka manje razvijenim turističkim područjima. Ovdje nije namjera licitirati sa procentima koji bi trebali biti raspoređeni između lokalne samouprave, kantona i Federacije BiH, ali se i ovi procenti moraju bazirati na ekonomskim analizama i procjenama (baziranim i na podacima o smještajnim kapacitetima i turističkim kretanjima). Činjenica je da bi privatni sektor želio biti oslobođen određenih fiskalnih i parafiskalnih obaveza, ali je i činjenica da privatni sektor (obveznici plaćanja članarine) imaju povećane prihode zahvaljujući razvoju turizma. Razvojem turizma dobija i zajednica i privatni sektor. Ako se želi napraviti rasterećenje privatnog sektora, što podržavamo, onda se treba pronaći neki drugi način, a ne kroz eliminaciju članarine. Obaveza Ministarstva za okoliš i turizam FBiH je da ove koristi za privatni sektor efikasno iskomunicira sa privatnim sektorom kroz činjenice i pokazatelje, a ne da jednostrano ukida izvor prihoda koji je barem dijelom finansijska garancija za razvoj turističkog sektora. Turizam kao integrativni sektor proizvodi čitav niz pozitivnih efekata za ukupnu privredu ne samo za poslovne subjekte na koje se ovaj nacrt odnosi. Dakle, smatramo da je ova mjera ukidanja članarine bazirana na paušalnim procjenama, a ne ozbiljnim ekonomskim analizama i projekcijama jer su i do sada prikupljena sredstva bila nedovoljna za zadovoljenje svih potreba za unapređenje i razvoj turizma. Ako je namjera da sistem bude efikasniji, na bazi čega je to određeno, odnosno kako je ocijenjena efikasnost postojećeg sistema? Održani okrugli stolovi su važni za razmjenu mišljenja i diskusije, ali ni u kom slučaju nisu reprezentativni niti dovoljni. Dovoljno je naglasiti da i Republika Hrvatska na koju se poziva u objašnjenjima za donošenje Zakona ima predviđenu članarinu (Zakon o članarinama u turističkim zajednicama). Takođe, kantoni nisu u mogućnosti da određuju načine finansiranja razvoja turizma, osim kroz boravišnu taksu, ali se eliminiše način naplate dnevnih ili drugih vrsta boravišnih taksi. Federacija BiH prema nacrtu ima nadležnost i mogućnost za donošenje podzakonskih akata gdje kantoni ne moraju biti konsultovani, što opet stavlja kantone u nepovoljan položaj.

Takođe u obzir se ne uzima, niti uniformno tretira i razrađuje, pitanje koje se odnosi na suzbijanje sive ekonomije koja proizilazi iz manjkavosti sistema registracije turista posebno imajući u vidu raspoložive tehnologije. Dovoljno je pogledati iskustvo Republike Hrvatske u regulaciji navedenih oblasti i samog sistema provođenja.

Ocjena i zaključak

Ponuđeni nacrti u svojoj ukupnosti nisu prihvatljivi i trebaju biti vraćeni na doradu. Nacrti ne nude održiva i efikasna rješenja koja će dovesti do unapređenja ukupne situacije u turizmu. Rješenja treba bazirati na ekonomskim analizama i projekcijama uvažavajući ukupni ekonomski i ustavni kontekst za razvoj turizma. Rješenja moraju biti realna i provodiva i moraju odražavati interese jedinica lokalne samouprave i kantona. Rješenja moraju uvažavati savremene trendove u razvoju turizma, te inkorporirati dobre prakse iz zemalja okruženja kao što je Republika Hrvatska čija je regulativa značajno usklađena sa regulativom EU".

Stav predlagača:

Predlagač je prilikom izrade nacrtu Zakona upravo pazio na načelo sveobuhvatnosti turizma i pratećih djelatnosti na teritoriji Federacije BiH i kroz nacrt Zakona je kroz jasne definicije doveo do kohezije i sinergije u djelovanju između Federacije, kantona i nižih nivoa vlasti, a sve u skladu s Ustavnim nadležnostima i imajući u vidu posebnost turizma kao oblasti, te da se radi o zajedničkoj nadležnosti između kantona i federalne vlasti. S tim u vezi, predlagač smatra da je nacrtom Zakona postigao maksimalnu koheziju i poboljšanu saradnju u skladu sa Ustavnim nadležnostima, a posebno imajući u vidu uključenost kantona pri samoj izradi istog.

S obzirom na komentar KS, a vezano za planirana sredstva za poticaje u razvoju turizma koja su predložena kao dispozitivna norma, predlagač podsjeća da se radi o federalnom budžetu i godišnjim planovima budžetiranja i programima rada Vlade Federacije BiH i Federalnog ministarstva okoliša i turizma i smatra da bi imperativna norma "moraju se osigurati" kod predlagača prešla njegove nadležnosti, jer se sredstva planiraju shodno prihodima, prioritetima, planovima i politikama.

Primjer zakona iz RHrvatske je u konkretnom nacrtu, u ovoj fazi izrade propisa, nemoguće primjeniti jer je prilikom izrade nacrtu zakona iz 2017. godine koncept izrade se bazirao na harmonizaciji propisa i Reformske agendi ujednačavanja propisa unutar BiH, te se predlagač, shodno uređenju u Federaciji BiH prilagođavao rješenjima iz RS.

Predlagač je obuhvatio destinacijski menadžment na kojem KS insistira kao pojam, te ga je razradio kroz član 83. (Destinacijska menadžmenu organizacija) Nacrtu zakona u mjeri u kojoj predlagač cijeni da će isti oživjeti na teritorije Federacije BiH i kao takva na teritoriji BiH.

Koncept članarine kao načina finasiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformske agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finasiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je složeniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Vezano za poticajne mjere iz člana 12. ovog nacrtu Zakona (Podsticajne mjere za razvoj turizma), predlagač napominje da je ovo federalni nacrt Zakona koji je vezan za federalni budžet i ne bavi se budžetima kantona niti jedinica lokalne samouprave, jer će to urediti kantonalni propisi za svoje nivoe vlasti.

S obzirom na primjedbu iz člana 18. stav (4) tj. (djelatnost putničke agencije) da fizičko lice može obavljati djelatnost u stambenom prostoru, jasno je da isto mora biti registrovano u skladu s drugim članovima nacrtu Zakona i predlagač je dao ovu mogućnost samo fizičkom licu kako se nebi stvarale pravne nesigurnosti, a u skladu i sa

drugim djelatnostima koje se mogu obavljati u stambenom prostoru kao što su nevladine organizacije, advokati i sl...,a koje nadležne inspekcije redovno kontrolišu u skladu sa svojim propisima.

Vezano za komentar na član 26. nacrt Zakona (Sadržaj rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti putničke agencije), predlagač prije izdavanja rješenja zahtjeva od podnosioca rješenje iz suda, ID i statistički broj, a koje je pravno lice dužno istaknuti na vidnom mjestu kao posebne dokumente, te predlagač ne vidi svrhu da isti ID broj stoji kao sasatvni dio rješenja da je pavno lice ispunilo uslove djelatnosti putničke agencije kao pravnog lica.

Vezano za komentar člana 34. nacrt Zakona (Jemstvo za obavljanje poslova organizatora turističkog putovanja), predlagač je obavezao organizatora turističkog putovanja na pribavljanje jemstva za obavljanje poslova turoperatora, i predlagač u konkrentom ne može zadirati u rad banaka i osiguravajućih kuća i na koji način isti pribavlja predloženo jemstvo, a predlagač je za kršenje iste odredbe predvidio kazne u kaznenim odredbama. – Zakonom o obligacijama i Zakonom o potrošačima BiH gdje je puno detaljnije opisana obaveza turoperatora.

Predlagač prihvata komentar na čl. 37. (Licenca za organizaciju turističkih putovanja) i 39. (Prestanak važenja licence), te je izvršena dopuna članova.

Predlagač je članom 71. nacrt Zakona definisao (Vrste turističkih zajednica) i definisao samo TZ Federacije BiH jer je federalni nivo, a kantonalni nivoi vlasti su u svojim propisima o turizmu regulisali turističke zajednice kantona I općina /gradova.

Što se tiče komentara o razgraničenju poslova federalnih i kantonalnih inspektora predlagač je stava da se Inspekcijski nadzor vrši svako u skladu sa svojim nadležnostima (federacija, kanton, općina/grad) i važećim propisima.

MIŠLJENJE na nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH:“ *Kako boravišna taksa ostaje jedini stalan izvor prihoda (nacrtom Zakona o turizmu FBiH ukida se članarina), neophodno je ukazati na sve manjkavosti i opasnosti koje ovaj zakon nosi:*

- Smanjuje se mogućnost ostvarivanja prihoda, ali se povećava broj turističkih zajednica, što će neminovno dovesti do nemogućnosti kvalitetnijeg obavljanja osnovne djelatnosti, usitnjavanja turističke ponude, opterećenja budžeta lokalnih jedinica samouprave i kantonalnih budžeta kako bi se pokrili administrativni troškovi turističkih zajednica, što na koncu dovodi do situacije da će se iz drugih javnih prihoda morati izdvajati sredstva za te namjene na uštrb finansiranja drugih javnih funkcija (infrastrukturnih i drugih projekata od javnog značaja)

- Polarizirat će se stanje razvijenosti turističke ponude (konkretno u Kantonu Sarajevo) na općine koje imaju razvijenu ponudu jer imaju predispozicije i razvijenu turističku

ponudu, te one koji su nerazvijene jer nemaju turističke proizvode, a Zakon nije predvidio nikakav način da preraspodijeli sredstva i podstakne turistički nerazvijenije općine.

U dijelu obrazloženja ovog Zakona navodi se „Federalno ministarstvo okoliša i turizma, kao obrađivač zakona, stanovišta je da će nova zakonska rješenja, predložena u prijedlogu ovog zakona, u značajnoj mjeri doprinijeti boljoj učinkovitosti sistema i boljoj koordinaciji i svrsishodnijem trošenju sredstava prikupljenih naplatom boravišne takse“. U vezi svrsishodnijeg trošenja sredstava boravišne takse napominjem da je u Zakonu o turizmu Kantona Sarajevo jasno definisano da Turistička zajednica mora najmanje 70% sredstava boravišne takse usmjeriti za unapređenje i razvoj turizma u KS, što se u praksi pokazalo nedovoljnim da se zadovolje potrebe, te su za te namjene korištena i sredstva prikupljena od članarina obaveznih članova Turističke zajednice što ukidanjem članarine neće više biti moguće.

Dalje, nije pojašnjeno kako će to sistem biti učinkovitiji, a zašto sada nije, te na osnovu kojih podataka se došlo do tog zaključka. Konkretno, koliko će sistem biti učinkovitiji ukoliko se vrati na postavke formiranja općinskih turističkih zajednica koje su se npr. za Kanton Sarajevo pokazale manjkavim?

Član III A. k) Ustava FBiH kaže da Kantonu pripadaju sve ovlasti koje nisu izričito dodijeljene federalnoj vlasti. Posebno su mjerodavni za sljedeće:

k) stvaranje i provedba politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa;

Prijedlogom koji je uputilo Ministarstvo osporava se pravo kantonima da određuju na koji način se može finansirati razvoj turizma i Federacija samostalno određuje da će to biti samo boravišna taksa, te način njene raspodjele, ne uvažavajući potrebu Kantona da u Zakonu, shodno specifičnostima, utvrde naplatu i npr. dnevne boravišne takse čime bi se posebno riješio problem sredina kao što je npr. Mostar, ili Bašćaršija u Sarajevu, kroz koje prođu brojne ture turista, a da niko ne mora ostaviti niti jednu konvertibilnu marku, ili pak i članarine.

Ukoliko se u pogledu definisanja visine boravišne takse pita isključivo nacionalno zakonodavstvo, a ovo pitanje je iznimno važno za turizam koji je podijeljena nadležnost kantona i Federacije, zašto Federacija ne ostavlja mogućnost kantonima da urede ovu oblast shodno svojim specifičnostima. Pa bi možda Turistička zajednica HNK u toku ljetne sezone uvela dnevnu boravišnu taksu, ili bi Sarajevo uvelo festivalsku taksu za vrijeme SFF-a u određenim gradskim zonama.

U dijelu VI Ekonomska opravdanost donošenja propisa navodi se da „Predviđenim rješenjima Vlada Federacije BiH će na godišnjem nivou, a po prijedlogu ministra utvrđivati jedinstven iznos boravišne takse“ čime se ne otvara mogućnost da boravišna taksa bude različito definisana u različitim dijelovima godine ili različitim dijelovima Federacije jer možda postoji realna opravdanost da se visina boravišne takse utvrdi sukladno stepenu turističkog razvoja i atraktivnosti neke destinacije ili se definiše različito po eventualnim zonama (zašto smještajni objekti npr. u Goraždu ne bi naplaćivali manju boravišnu taksu od onih u Sarajevu).

Dalje u obrazloženju stoji da „Nacrt predviđa i usvajanje podzakonskih akata koji se odnose na vrste i način uplate boravišne takse i raspodjele prihoda u ovoj oblasti“, ali podzakonske akte donosi isključivo Ministarstvo i u tom pogledu kantoni ne moraju biti konsultovani što će nanijeti još veću štetu jer se opet otvara mogućnost za apelaciju. Ukoliko se već pribjeglo regulisanju boravišne takse kroz Zakon a ne kroz niže akte, onda

je sve što se tiče bar vrsta boravišne takse i njihove raspodjele trebalo biti definisano Zakonom.

Iako se govori o ekonomskoj opravdanosti donošenja propisa, u obrazloženju ne postoji niti jedan egzaktni podatak koji govori koliko se prihoda propusti ubrati, koliko se procjenjuje gubitak prihoda koji završava u sivoj ekonomiji, nema usporedbe sa brojem ulazaka stranih državljana i broja noćenja niti u FBiH, niti bar u jednom kantonu koji bi poslužio kao primjer.

U dijelu obrazloženja IV Provedbeni mehanizmi i način osiguranja provedbe se kaže „Turizam jeste pokretač ekonomije na onim mjestima gdje postoji“, ali Zakon ni riječ nije posvetio razvoju turizma u područjima gdje ima potencijala ali nije do sada iskorišten, niti uopće govori u razvoju turizma u turistički manje razvijenim područjima.

U dijelu VIII Finansijska sredstva za provođenje propisa se kaže da za njegovo provođenje nisu potrebna dodatna sredstva, a stavlja se u nadležnost Poreznoj upravi FBiH kontrola evidentiranja i plaćanja boravišne takse bez da je poznato da li PUFBiH ima kapacitete da i to dodatno kontroliše. Ukoliko je Ministarstvu trebalo gotovo osam godina od presude da uputi Zakon u ponovnu proceduru, pitanje je da li ima kapacitete da vrši upravni nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona i kontroliše namjensko trošenje boravišne takse?

Član 1. Predmet Zakona

Nedostaje „vrste boravišne takse“

Ukoliko se već reguliše zakonom ova oblast, onda se ovako bitan segment ne smije ostaviti za podzakonski akt koji će donijeti isključivo Ministarstvo, bez saglasnosti kantona.

Član 2. Osnovni pojmovi

Shodno primjedbi prethodnog člana, definisati i vrste boravišne takse.

Dio II Član 3. Obveznici

Definisati i obveznike za posebne vrste boravišne takse, shodno prethodnim primjedbama.

Član 10. Obaveza plaćanja

Ukoliko se općine ne odluče za formiranje turističke zajednice, zašto se onda boravišna taksa uplaćuje na račun budžeta lokalne zajednice da ona radi stručne poslove vezano za turizam i usmjerava ta sredstva u skladu sa članom 12. ukoliko postoji npr. kantonalna turistička zajednica? Zašto se onda ne definiše procenat ulaganja sredstava boravišne takse shodno prikupljenim prihodima na toj općini uplaćenih u Budžet KS. Ako općine odluče da za njih stručne poslove turizma radi kantonalna TZ zašto tu odluku ne bi pratio i prihod??

Član 11. Raspodjela sredstava

Sa ovakvom raspodjelom sredstava kantonalne turističke zajednice se mogu ugasiti jer nemaju izvor finansiranja materijalnih troškova, niti pak mogu finansirati osnovnu djelatnost, razvoj promociju i unapređenje turističke ponude. Prijedlog, staviti bar 65% u korist općinske TZ, 20% u korist kantonalne TZ i 15% za TZ FBiH. Ukoliko nema osnovane općinske TZ da kantonalnoj ide 85% a TZ FBiH 15% sredstava boravišne takse.

Ovim se također pravi jaz između općina koje imaju smještajne objekte i onih koje ih nemaju ili ih imaju manje jer nisu toliko turistički atraktivne (u Kantonu Sarajevo ovim

zakonom bi prihode imale općine Ilidža i Stari Grad, te djelimično Centar, Trnovo i Novi Grad). Ostale općine gotovo da ne bi imale prihode po ovom osnovu i tom analogijom ne bi mogle ni osnovati turističke zajednice bez isključive budžetske potpore, niti bi mogle iz ovih nedostatnih sredstava finansirati projekte razvoja, unapređenja i promocije turizma u svojim sredinama.

Neophodno u zakonu precizirati iznos od ukupno ubranih sredstava boravišne takse koji će se usmjeravati za razvoj turizma u turistički nerazvijenim općinama, npr. 3% ukupno prikupljenih sredstava od BT.

Pregled prihoda od boravišne takse u KS po godinama

2017. godine	1.717.171,00 KM	10%	171.717,10
2018. godine	2.075.273,00 KM	10%	207.527,30
2019. godine	2.420.053,00 KM	10%	242.005,30
2020. godina	476.676,00 KM	10%	47.667,60

Ukoliko bi mjerilo za ostvareni prihod bila 2019. godina, po svemu rekordna u turizmu KS, to ne može biti ni približno dovoljno da TZ KS može objedinjavati i predstavljati turističku ponudu na svjetskim sajmovima kao što je do sada radila. Sa ovim sredstvima bi se mogla orijentisati samo na sitne projekte za turiste koji već dođu u KS kao što je promo materijal.

Član 14. Evidencija o uplatama

Poželjno je precizirati način evidencije Zakonom, jer nema mnogo podataka koji se unose vezano za boravišnu taksu i pri tome ne praviti dupliranja (fizički u knjigu i elektronski u bazu) kako se ne bi pravilo dodatno opterećenje pružaocima usluga smještaja. Nepotrebno je jedan zakon ovog obima opterećivati sa toliko provedbenih akata posebno, jer je potrebno definisati način evidentiranja malog broja podataka: je li naplaćena puna boravišna taksa, 50% umanjena sa osnovom umanjenja ili je korisnik usluge smještaja oslobođen od plaćanja b.t. sa razlogom zašto).

Član 15. Uplata boravišne takse

Nije definisano da se turističkoj zajednici dostavljaju ovi podaci iako bi i ona nužno trebala imati podatke o broju gostiju i noćenja zbog statistike, praćenja turističkih kretanja, interesovanja turista sa različitih tržišta kako bi se, shodno tim podacima, kreirale sveobuhvatne mjere za unapređenje turističke ponude, nastupi na zanimljivim emitivnim tržištima, kanali promocije i targetirala tržišta na kojima treba raditi dodatnu promociju.

Član 29. Podzakonski akti

Rok od 12 mjeseci za izradu podzakonskih akata je prevelik, ne smije biti duži od 6 mjeseci. Neophodno je čim prije riješiti način evidencije boravišne takse, vođenje evidencije o gostima i način dostavljanja informacija turističkim zajednicama.

Smatramo da je predloženi Nacrt Zakona o boravišnoj taksi FBiH neprihvatljiv.

Stav predlagača: Što se tiče opšteg uvodnog dijela, obrađovač pojašnjava sljedeće: Koncept članarine kao načina finansiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da

je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finansiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je složeniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Vezano za komentar kojim se osporava pravo kantonima da određuju na koji način se može finansirati razvoj turizma, predlagač ističe da se nacrtom Zakona tretira samo boravišna taksa, a ne osporava pravo kantonima da shodno svojim specifičnostima ne utvrđuju dnevnu boravišnu taksu i festivalsku taksu što smatramo da je to dio članarine kao vrste nameta za koju se predlagač nije opredijelio.

U dijelu VI - Ekonomska opravdanost predlagač ističe da će se podzakonskim aktima koji se odnose na vrstu uplate i raspodjele prihoda boravišne takse, dati mogućnost utvrđivanja i različitog definiranja boravišne takse, gdje će predlagač poštovati princip međusobnog dogovaranja i uvažiti specifičnosti kantona, te time neće narušiti saradnju sa kantonima već ih konsultovati u svakoj fazi procesa donošenja propisa, kao što to i do sada čini.

Za komentar koji se odnosi na dio obrazloženja IV – Provedbeni mehanizmi, predlagač smatra da je predmet Zakona uređenje oblasti obaveze plaćanja boravišne takse, utvrđivanja uplate, naplate i raspodjele i da se njime samo jača odgovornost obveznika za naplatu boravišne takse. Razvoj turizma je predmet Zakona o turizmu.

Vezano za komentar u dijelu VII - Finansijska sredstva, predlagač ističe da je u procesu javnih konsultacija konsultovana Porezna uprava Federacije BiH koja je potvrdila da ima kapacitete za kontrolu uplate boravišne takse kao i Federalna uprava za inspekcijske poslove, iz svoje nadležnosti te takođe Ministarstvo ima kapacitete da vrši upravni nadzor u provođenju ovog Zakona.

Predlagač smatra da je ovaj komentar paušalan bez preciznih i dokazima potkrijepljenih argumenata. Takođe je očito da davalac komentara ne poznaje dovoljno process donošenja zakona, I procedure odnosno uloge koje imaju Ministarstvo kao obrađivač, Vlada kao predlagač, odnosno Parlament Federacije BiH kao jedini donosilac propisa.

Primjedbe na član 1. (Predmet Zakona), član 2. (Osnovni pojmovi) i član 3. (Obveznici) - u vezi vrste boravišne takse – Predlagač je stava da se ovim nacrtom Zakona ne propisuje vrsta boravišne takse, nego će to biti predmet podzakonskog akta gdje će predlagač poštovati princip međusobnog dogovaranja i uvažiti specifičnosti kantona, te time neće narušiti saradnju sa kantonima već ih konsultovati u svakoj fazi procesa donošenja propisa, kao što to i do sada čini.

Primjedba koja se odnosi na član 10. (Obaveza plaćanja) ne stoji obzirom da je intencija Zakona da se prikupljena boravišna taksa vraća tamo odakle je i naplaćena, tj. iz jedinice lokalne samouprave te je data mogućnost općini da odlučuje o načinu raspolaganja sredstava od prikupljene boravišne takse. Predlagač ne tretira međusobno dogovaranje

između kantona i općina o prikupljenim prihodima i raspodjeli istih između kantona i općina, kao i prenošenju stručnih poslova iz oblasti turizma sa općine na kantonalne turističke zajednice.

Primjedba na član 11. (Raspodjela sredstava) –iako je predlagač svjestan zajedničke nadležnosti u oblasti turizma između federalne vlasti i kantona, intencija ovog Zakona je da se prikupljena boravišna taksa vraća tamo odakle je i naplaćena, tj. iz jedinice lokalne samouprave. Predložena raspodjela sredstava od boravišne takse nije imperativ, podložna je međusobnom dogovaranju između Federacije i kantona kao i amandmanskim djelovanjem u samoj zakonodavnoj proceduri. Takođe naglašavamo da je Federacija BiH, odnosno predlagač saglasan sa svim drugim predloženim raspodjelama u korist Federacije, kantona i općina, a sve u cilju što bolje promocije turizma unutar cijele Federacije BiH. Cilj predlagača je da sve strane budu zadovoljne zajednički postignutim dogovorom.

Vezano za visinu boravišne takse, i navodima da rekordna 2019. godina za KS nije bila dovoljna da se predstavi na svjetskim sajmovima, predlagač obavještava sa se informisao o visini boravišne takse prilikom pripreme ovog nacrtu Zakona. Poznato nam je da je boravišna taksa iznosila za 2019. godinu 2.304.608 KM, a za 2020. godinu – 446.020 KM (izvor: Akt Federalnog ministarstva finansija broj: 05-45-1-8224/21 od 27.10.2021. godine).

Primjedba na član 14. (Evidencija o uplatama) – predlagač je stanovišta da se podzakonskim aktima preciznije i detaljnije može definirati evidencija, a vezano za umanjenje obaveza pružaocima usluga, vođenje Knjige gostiju je dosta olakšano novim nacrtom Zakona o ugostiteljstvu Federacije BiH.

Primjedba na član 15. (Uplata boravišne takse) kojom nije definirano da se TZ dostavljaju podaci o broju gostiju i noćenja, zbog vođenja evidencije, predlagač smatra da će se to detaljnije utvrditi podzakonskim aktom predviđenim u istom članu u st. (3) i (9).

Primjedba na član 29. (Podzakonski akti) gdje se rok od 12 mjeseci smatra prevelikim, predlagač ističe da su kantonalnim postupcima već regulisani ovi postupci a da je rok od 12 mjeseci upravo uzet kako bi se usaglasili sa kantonima svi rokovi i pojedinosti načina evidencije vođenja boravišne takse.

Reformskom agendom i harmonizacijom procesa sa Republikom Srpskom (iz 2015.-te godine) dogovoreno je da će se vršiti harmonizacija u oblasti turizma između Federacije i RS i usaglašavanje jedinstvenog iznosa boravišne takse u oba entiteta.

Takođe predlagač smatra da bi komentari davaoca komentara bili u većoj mjeri razumljivi i dobronamjerni u poboljšanju teksta nacrtu Zakona, da su u istima istovremeno i predloženi konkretne odredbe na koji način bi se ugradile u postojeći tekst Zakona.

Što se tiče Izjašnjenja o fiskalnoj procjeni Zakona, predlagač ističe da je svojom fiskalnom procjenom tretirai samo i isključivo federalni nivo vlasti, a u skladu sa svojim

nadležnostima. Budući da ovaj Zakon predstavlja izraz fiskalne i ekonomske politike u turizmu, to se predlagač pri donošenju istog rukovodio odredbama člana III 1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine Amandman VIII, prema kojem Federacija Bosne i Hercegovine ima isključivu nadležnost za utvrđivanje ekonomske politike (član III 1. tačka c)), odnosno fiskalnu politiku (član III 1. tačka d)).

Procjena uticaja Nacrta Zakona o turizmu FBiH i Nacrta Zakona o boravišnoj taksi na Turističku zajednicu Kantona Sarajevo

"Procjena utjecaja Nacrta Zakona o turizmu FBiH i Nacrta Zakona o boravišnoj taksi na Turističku zajednicu Kantona Sarajevo, Nacrtom Zakona o turizmu FBiH. Članom 74. predviđa se ukidanje članarine kao prihoda Turističke zajednice Kantona Sarajevo, čime se Turistička zajednica Kantona Sarajevo ostavlja bez finansijskih sredstava za osnovnu djelatnost, te za administrativne troškove i troškove plaća i naknada. Ovim zakonskim rješenjem poslovanje Turističke zajednice Kantona Sarajevo bi bilo nezamislivo bez finansiranja iz Budžeta Kantona Sarajevo. Koliko će ovaj Nacrt nanijeti štetu, ne samo Turističkoj zajednici Kantona Sarajevo, nego i turističkom sektoru čiji projekti su finansirani iz sredstava članarine, vidljivo je iz podataka oprihodima po osnovu članarina u prethodnom periodu.

Pregled ostvarenih prihoda po osnovu članarine po godinama:

2018. godina 2.284.194,40 KM

2019. godina 3.735.379,20 KM

2020. godina 2.347.343,32 KM

2021. godina 3.451.956,83 KM

Na osnovu trenda prikupljanja prihoda od članarine procjenjuje se da bi Turistička zajednica KS po ovom osnovu ostala bez cca 3,7-4 miliona KM godišnje što bi se moralo osigurati iz Budžeta Kantona Sarajevo želi li da zadržati dosadašnji nivo ulaganja u turizam u KS.

Iz ovih sredstava finansirani su:

- projekti razvoja i unapređenje turističke ponude u Kantonu Sarajevo gdje spadaju razne manifestacije kao što su Sarajevo Film Festival, koncert DJ Solomuna, doček Nove godine, koncerti povodom otvaranja ljetne i zimske turističke sezone, te brojni kulturni i sportski sadržaji koji su unaprijedili kvalitet turističke ponude,

- promocija turističke ponude Kantona Sarajevo ali i cijele FBiH na međunarodnim sajmovima u zemlji i inostranstvu (Turistička zajednica KS osigura odlazak na međunarodne sajmove uz minimalnu participaciju za hotelijere, agencije i druge predstavnike turističke privrede, te nerijetko i za turističke zajednice drugih kantona u FBiH što im je omogućavalo sklapanje poslova i predstavljanje ponude na međunarodnim tržištima)

- pomoć turističkom sektoru 2020. godine u iznosu od 1.000.000,00 KM za očuvanje radnih mjesta na početku pandemije Kovid 19,

- izrada promotivnih materijala za nastupe na sajmovima i distribuciju smještajnim

objektima,

- rad Turističke zajednice KS.

Ova sredstva plasirana u razvoj, unapređenje i promociju turizma su osigurala multiplikativni efekat za privredu jer kroz povećanje broja turista i produženje njihovog boravka, a time i trošenja u KS, svi članovi Turističke zajednice su osjetili benefite kroz povećanu konzumaciju njihovih proizvoda i usluga.

Sve spomenute aktivnosti ne mogu biti finansirane sa 10% prihoda od boravišne takse koliko Nacrtom Zakona o boravišnoj taksi pripada kantonalnim turističkim zajednicama.

O kojem se iznosu sredstava radi čak i u Kantonu Sarajevo gdje se bilježi najveći broj dolazaka i noćenja u FBiH (cca 50% svih dolazaka i noćenja u FBiH ostvari se u Kantonu Sarajevo) vidljivo je iz sljedećih podataka:

Pregled prihoda od boravišne takse u KS po godinama

2017. godine	1.717.171.00 KM	10%= 171.717,10
2018. godine	2.075.273,00 KM	10% = 207.527,30
2019. godine	2.420.053.00 KM	10% = 242.005,30
2020. godina	476.676.00 KM	10% = 47.667,60
2021. godina	1.326.581.15 KM	10% = 13.265,81

Ukoliko bi mjerilo za ostvareni prihod bila 2019. godina, po svemu rekordna u turizmu KS. 10% tada ostvarenih sredstava (što iznosi 242.005,00 KM) ne može biti ni približno dovoljno da TZ KS može objedinjavati i predstavljati turističku ponudu na svjetskim sajmovima kao što je do sada radila. Sa ovim sredstvima bi se mogla orijentisati samo na sitne projekte za turiste koji već dođu u KS kao stoje promotivni materijal.

Sa druge strane, Turistička zajednica bi, uzme li se u obzir ostvareni prihod od boravišne takse 2019. godine i očekivani oporavak turističkog sektora, godišnje izgubila cca 1,5-2 miliona KM.

S tim u vezi, niti jedan od predloženih nacrtu nije povoljan za finansiranje rasta turizma u Kantonu Sarajevo”.

Stav predlagača: Zahvaljujemo na komentaru i primljeno k znanju.

2. TUZLANSKI KANTON - Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzla dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH aktom broj: 05/1-02-000048-22 od 20.01.2022. godine.

MIŠLJENJE:”Vezano za Vaš akt broj 06-02-22-492-1, 493-2/16-/21 od 22.12.2022.godine dostavljamo Vam naše mišljenje na predloženi tekst nacrtu Zakona o

turizmu Federacije Bosne i Hercegovine sa svojim zaključkom vezanim za predloženi tekst Zakona.

Obzirom na činjenicu da nismo mogli u potpunosti prihvatiti predloženi tekst Zakona nismo se mogli ni izjašnjavati na prijedlog finansijskog uticaja, jer bi prihvatanjem naših sugestija došlo do značajnih finansijskih pokazatelja i njihovog uticaja na budžet.

GENERALNI PRISTUP NACRTU ZAKONA

Odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, turizam je u podijeljenoj nadležnosti Federacije i kantona i nadležnosti se mogu ostvarivati zajednički ili odvojeno ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

Federalna vlast, ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ovih nadležnosti.

Međutim, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije, u skladu sa Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast mora postupiti uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju.

Prilikom zakonskog regulisanja određene oblasti zagovornici smo usklađivanja zakonske regulative na cijelom području Bosne i Hercegovine, odnosno, ako je moguće donošenje jedinstvenog Zakona bez nekog dodatnog regulisanja od strane drugih nivoa vlasti, jer se u tom slučaju stvara kanfuzna situacija u kojoj se, ni zakonodavci ni oni na koje se zakonska rješenja odnose, ne snalaze baš najbolje.

Zagovornici smo i podržavamo potrebu, da se kod zakonskog regulisanja određene oblasti konsultuju i zakonska rješenja zemalja u regiji, a pogotovo onih koje su u razvoju određene djelatnosti daleko ispred, jer „zašto izmišljati toplu vodu“, ako su određena rješenja već provjerena i daju pozitivne rezultate.

Smatramo i da u postupku dorade nacrtu Zakona nije provedena baš adekvatna rasprava vezana za same odredbe koje se uređuju ovim Zakonom, nego se svodilo na uopštenu raspravu o potrebama i šansama za razvoj turizma na području Federacije Bosne i Hercegovine.

ANALIZA NACRTA ZAKONA O TURIZMU

Poglavlje II- Planiranje i razvoj turizma

Članom 6. definiše se Plan promocije turizma Federacije BiH. Nije definisano da li je obavezujući za niže nivoe (kantone, općine, gradove) i da li drugi nivoi utiču na prijedlog Plana promocije ili mogu donositi vlastite Planove promocije, zavisno od nivoa, što bi bilo logično, obzirom na činjenicu da ciljana tržišta nisu ista, da ciljne skupine nisu iste, te da sami karakteri turističke ponude, odnosno proizvoda nisu isti.

S druge strane, ne postoji obaveza osnivanja Turističke zajednice, a ovako postavljenom odredbom izrada Plana promocije je u isključivoj nadležnosti turističke zajednice.

Postavlja se pitanje da li postoji obaveza donošenja ovog Plana ukoliko za određeni prostor (kanton ili lokalnu samoupravu) nije osnovana turistička zajednica.

Članom 9. predloženog teksta Nacrta Zakona definisan je Program razvoja turističkog proizvoda, kao planski dokument.

Za isti se odnosi primjedba kao i za Plan promocije turizma, da li se donosi ovakav planski dokument i ko ga predlaže, ukoliko nije osnovana turistička zajednica.

Član 11. propisuje da se određeni poslovi od značaja za razvoj turizma, propisani članom 10. predloženog Nacrta Zakona mogu povjeriti na obavljanje pravnim licima odlukom Vlade F BiH po provedenom postupku nakon objavljenog javnog poziva.

Odredbe ovog člana i člana 10. treba dovesti u kontekst sa odredbama člana 73. kojim je propisana djelatnost turističkih zajednica.

Mogu se povezati određene djelatnosti turističke zajednice sa poslovima definisanim članom 10. predloženog Nacrta, te isto može dovesti do određenih problema u primjeni ovih odredbi.

Mislamo da ovaj član treba glasiti:

„Poslovi iz člana 10. ovog zakona mogu se povjeriti na obavljanje turističkoj zajednici odlukom Vlade F BiH, kantona ili nadležnog organa lokalne samouprave, odnosno drugim pravnim licima po provedenom postupku, nakon objavljenog javnog poziva.“

Poglavlje IV - PUTNIČKE AGENCIJE

Član 18 (djelatnost putničke agencije)

U potpunosti je neprihvatljiv stav (4) predloženog Nacrta zakona. Ovakva odredba u Zakonu stvorit će potpunu konfuziju u radu putničkih agencija i postoji velika vjerovatnoća da će se u tom segmentu u potpunosti otvoriti prostor za sivu ekonomiju i da će korisnici usluga takvih putničkih agencija biti ostavljeni na „vjetrometini“, na milost i nemilost pružaocu te usluge.

Sama činjenica da bi takve agencije mogle obavljati djelatnost u stambenom prostoru svaki pokušaj nadzora nad radom takvih agencija bi bio pa gotovo nemoguć.

Pogotovo sa aspekta zaštite ljudskih prava i nepovredivosti privatne svojine.

S druge strane postavlja se opravdano pitanje daljnje egzistencije klasičnih putničkih agencija, te obaveza istih, a koje propisuje i ovaj Nacrt Zakona. Zašto osnivati agenciju, zapošljavati propisani broj lica, kupovati i/ili iznajmljivati poslovni prostor, ispunjavati sve nametnute obaveze i biti podložan svakoj vrsti nadzora, kad možete iz udobnosti svog doma, kao fizičko lice, obavljati sve poslove putničke agencije, sa veoma malom mogućnošću da Vam neki od organa nadzora izvrši regularan i propisani vid nadzora, bez dodatnih sudskih ovlaštenja i sl., a uz to ni korisnik usluge neće imati neke pretjerane mogućnosti da dođe do uredno dogovorene i plaćene usluge.

Smatramo da je sasvim dovoljno i liberalizovano obavljanje djelatnosti putničkih agencija, time što je omogućeno da ovu djelatnost, po prvi put u Federaciji Bosne i Hercegovine, mogu obavljati i fizička lica.

S druge strane, već sad, skoro sve ozbiljne putničke agencije, svoje poslovanje obavljaju elektronskim putem i vrše tzv. elektronsku prodaju.

Zbog svega navedenog, a vođeni praksom i stvarnim problemima sa kojima se susreću putničke agencije smatramo da **stav (4) člana 18. treba u potpunosti brisati**, a slijedom toga **bríše se i član 19.** koji nećemo detaljnije ni komentarisati, jer i on sam, kao takav ima dosta manjkavosti.

Član 21 (Obaveze putničkih agencija)

U stavu (1) tačka e) navodi se obaveza isticanja rješenja o licenci ukoliko je organizator putovanja, što se može protumačiti da su samo putničke agencije-organizatori putovanja dužni pribaviti licencu, u članu 37. predloženog Nacrta stoji da je putnička agencija dužna pribaviti Licencu, što ukazuje na činjenicu da je i putnička agencija-posrednik dužna pribaviti istu.

Smatramo to tehničkim previdom, ta da će se ova sugestija prihvatiti i na odgovarajući način ispraviti.

Član 24, Član 25 i Član 26.

Novina koja se reguliše ovim članovima, odnosno članom 24. je da i pravno lice ne može početi obavljati djelatnost putničke agencije bez rješenja nadležnog organa kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti, bez obzira što isti ima tu djelatnost upisanu u registru nadležnog suda, sa čim se u osnovi i slažemo.

Obzirom da je u stavu (9) ovog člana navedeno da je drugostepeni organ za rješavanje eventualnih žalbi nadležno kantonalno ministarstvo, smatramo da se i u stavu (4) ovog člana iza riječi „poreznom organu“ treba dodati riječi „nadležnom kantonalnom organu“.

U stavu (5) ovog člana treba zamjeniti riječi „stava (1)“ sa riječima „stava (2)“, jer se na to i odnosi.

U stavu (5) ovog člana regulisano je da provjeru ispunjenosti uslova provjerava nadležni inspeksijski organ u postupku redovnog inspeksijskog nadzora. U daljnjem tekstu nadležni inspeksijski organ je dužan da izvjesti nadležni organ jedinice lokalne samouprave samo u slučaju ako nisu otklonjeni eventualni nedostaci i ako je izrečena odgovarajuća sankcija.

Postavljamo pitanje da li i na koji način će nadležni organ znati da li su ispunjeni propisani uslovi, da li je i kada izvršena provjera izjave, ili se u daljnjim aktivnostima podrazumijeva da poslovni subjekt ispunjava uslove.

U članu 25. dodati tačku f. - Izjavu o ispunjavanju minimalno tehničke opremljenosti

Obzirom na činjenicu da članovi 24. i 25. govore o izdavanju rješenja kojim se odobrava obavljanje djelatnosti, član 26. ne može nositi naslov „Sadržaj rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti putničke agencije“ jer se radi o sasvim dva različita akta.

Član 33.

Iz stavova (1) i (2), te izuzetka propisanim stavom (3) nejasno je da li organizator turističkog putovanja može biti samo pravno lice ili to može biti i fizičko lice registrovano kod nadležnog organa.

Ovo pitanje se nameće i ako se u obzir uzmu i odredbe članova 24. i 25.

Član 40.

Stavom (2) ovog člana propisano je da organizator putovanja kome je oduzeta Licenca može nastaviti da obavlja djelatnost posrednika, što mislimo da nije u redu. Obzirom da je postojao razlog za oduzimanje licence smatramo da taj poslovni subjekt ne može nastaviti obavljati tu djelatnost bez obzira na oblik organizacije.

U poglavlju V- TURISTIČKI VODIČ, TURISTIČKI PRATILAC, TURISTIČKI ANIMATOR,

Treba ugraditi odredbu vezanu za lokalne turističke vodiče, koji bi polagali stručni ispit na nivou kantonalnog organa nadležnog za poslove turizma, a pružanje usluga bi se svelo na područje lokalne samouprave.

Za **poglavlje VI - USLUGE U TURIZMU** nemamo nekih konkretnijih primjedbi jer se nadamo da će se podzakonskim aktima riješiti one najbitnije stvari, način i uslovi za pružanje usluga te postupci i uslovi za pribavljanje odobrenja za obavljanje tih usluga. Ovo se posebno odnosi na turističke usluge u ruralnom turizmu. U koji registar treba biti upisano seosko domaćinstvo, ko određuje da određeno seosko domaćinstvo može biti organizirano kao turističko-seoska privreda i sl.

Sa **poglavljem VII - PROMOCIJA I UNAPREĐENJE TURIZMA** se uopšte ne možemo saglasiti jer je ponuđeni koncept u potpunoj suprotnosti sa onime što je jedno vrijeme egzistiralo na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine i što egzistira na najvećim područjima Federacije Bosne i Hercegovine (Sarajevski kanton, Tuzlanski kanton i HNK) i daje određene pozitivne rezultate u pogledu razvoja i promocije turizma. Ovako ponuđeno rješenje, bez bilo kakvog vida obaveunog doprinosa, u značajnoj mjeri bi usporilo, pa i onemogućilo bilo kakav turistički razvoj, a posebno u slabo razvijenim sredinama koje posjeduju određene turističke potencijale, male budžete i razvoj turističkih potencijala bi postao potpuno marginalna stvar.

Dio IX Registar turizma treba uraditi na način da to bude jedinstvena baza podataka na cjelokupnom prostoru Federacije Bosne i Hercegovine, koja bi se svakodnevno ažurirala, odnosno bazu bi opsluživali i podatke ažurirali sve one nadležne službe koje izdaju pojedina odobrenja za rad, a svi ostali subjekti sve do federalnog nivoa bi imali uvid u

svaku novu prijavu odnosno odjavu. Ovdje bi urnek mogla poslužiti baza, odnosno registar poljoprivrednih gazdinstava koji je uspostavilo Ministarstvo poljoprivrede.

U dijelu **X Upravni nadzor** u članu 89. izmjeniti tekst u smislu da pored Federalne uprave za inspekcijske poslove, inspekcijski nadzor provodi Kantonalna uprava za inspekcijske poslove i lokalni inspekcijski ograni i sve to u daljnjem tekstu skratiti na riječi: nadležni inspektor.

ZAKLJUČAK: Predloženi tekst Nacrta Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine je puno bolji od prethodnog teksta Nacrta zakona, ali smatramo da i ovaj ima puno nedorečenosti na koje smo pokušali ukazati i kroz ove primjedbe, prijedloge i sugestije i za koje smatramo da se mogu i trebaju otkloniti.

Posebno smo zabrinuti za sistem organizovanja i funkcionisanja Turističkih zajednica jer bez nekog vida obaveznog članskog doprinosa, ovako postavljen sistem ne može adekvatno funkcionirati. Spremni smo da zajedničkim snagama nađemo odgovarajući modus, ali bar u prelaznom periodu mora postojati neki vid obaveznog finansiranja, jer samo tako možemo očekivati da turizam ima neku razvojnu komponentu, te da isti bude adekvatno promovisan, a sve sa svrhom ostvarivanja odgovarajućih ekonomskih efekata. S tog aspekta ne možemo biti saglasni sa predloženim rješenjem“.

Stav predlagača:

Vezano za komentar Ustavnog osnova donošenja Zakona o turizmu Federacije BiH predlagač smatra da se upravo držao svih odredbi Ustava Federacije BiH prema kojim odredbama je nadležan da donosi zakone iz oblasti turizma, a s obzirom da se radi o zajedničkoj nadležnosti Federacije BiH i kantona, predlagač je posebno uzeo u obzir kantone i njihovu nadležnost iz oblasti turizma i smatra da je ispunio obavezu dogovaranja s kantonima na trajnoj osnovi, a na način što je svim kantonima isti nacrt Zakona dostavio na mišljenja, a koja će shodno Federalnim nadležnostima i kantonalnim nadležnostima te u duhu ovog Zakona, koji po Reformske agendi ide ka ujedinjavanju praksi i propisa iz oblasti turizma. S obzirom na komentar da oblast turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije i kantona to predlagač smatra da u konkretnom Ustav Federacije BiH ima jaču pravnu snagu u odnosu na Ustave Kantona.

Vezano za komentar člana 6., 9. i 11. Nacrta Zakona koji se odnose na donošenje planskih dokumenata za planiranje i razvoj turizma (plan promocije, marketing plan i dr.), predlagač pojašnjava da se radi o federalnom propisu koji se donosi na nivou Federacije BiH i s kojim su u obavezi usklađivanja svi kantoni u Federaciji BiH, a u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanje razvojem Federacije BiH, te da se ovim propisom ne uskraćuje mogućnost kantonima da donose svoja planska dokumenta, odnosno povjeravanja poslova od posebnog značaja za razvoj turizma, u skladu sa

svojim propisima poštujući specifičnosti Kantona, te poštujući nadležnost Federacije BiH i kantona.

Obzirom na primjedbu iz člana 18. stav (4) (Djelatnost putničke agencije) tj. da fizičko lice može obavljati djelatnost u stambenom prostoru, jasno je da isto mora biti registrovano u skladu sa drugim članovima nacrtu Zakona i predlagač je dao ovu mogućnost samo fizičkom licu kako se ne bi stvarale pravne nesigurnosti, a u skladu i s drugim djelatnostima koje se mogu obavljati u stambenom prostoru kao što su nevladine organizacije, advokati i sl..., a koje nadležne inspekcije redovno kontrolišu u skladu sa svojim propisima.

Vezano za komentar člana 21. stav (1) tačka e) (Obaveze putničke agencije) predlagač navodi da je isticanje Rješenja o licenci obavezno samo ako je agencija organizator putovanja, a ne ako je posrednik.

Vezano za komentar člana 24., 25. i 26. (Ispunjavanje uslova za rad agencije, sadržaj zahtjeva i sadržaj rješenja za obavljanje djelatnosti putničke agencije), predlagač je izmijenio i definisao nadležni organ koji izdaje Rješenje putničkoj agenciji, a to je jedinica lokalne samouprave (grad/općina), a da se žalbeni postupak po Rješenju jedinice lokalne samouprave (grad/općina), rješava po ZUP-u.

Vezano za komentar člana 33. stav (3) (Organizator turističkog putovanja) predlagač prihvata i koriguje primjedbu tako što je brisao da fizičko lice registrovano kod nadležnog organa može biti organizator turističkog putovanja.

Vezano za komentar člana 40. stav (2) (Oduzimanje licence) predlagač prihvata primjedbu, te je korigirao član na način da je precizirao rokove i postupak oduzimanja licence.

Vezano za komentar člana 89. (Inspekcijski nadzor) predlagač je prihvatio komentar za uvođenjem inspekcijskog nadzora od strane općinske inspekcije u općinama/gradovima gdje je ona formirana.

Vezano za komentare koji se odnose na poglavlja predlagač ponovo ističe da je upitanju federalni propisi, te da će kantoni svakako donijeti svoje propise koji će biti usaglašeni sa federalnim, a na koji će način definirati turističke vodiče, itd. Što se tiče registra turizma predlagač i predviđa da to bude jedinstvena baza podataka na prostoru Federacije BiH, a što se tiče inspekcijskog nadzora iz člana 89. (inspekcijski nadzor) predlagač je uvažio primjedbu i uključio općinske/gradske inspektore tamo gdje su osnovani.

3. HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON – Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH aktom broj: 10-01-02-05-3/21 od 19.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: *“Polazeći od činjenice da je razvoj turizma i njemu komplementarnih privrednih grana strateško razvojno opredjeljenje Hercegovačko-neretvanskog kantona, ovo Ministarstvo zagovara donošenje pravnih propisa uz imperativno poštivanje prije svega postojećeg ustavnog poretka unutar Federacije BiH uključujući i propisane procedura njihovog donošenja, ali i poštivanje zahtjeva primjenljivosti takvih pravnih propisa u praksi.*

Ponudeni tekst nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakon) prema našem mišljenju niti u jednom svom segmentu nije do kraja uvažio navedene zahtjeve, a posebno ne u dijelu poštivanja Ustavom utvrđene podjele nadležnosti između Federacij@ i kantona.

Kako se pravni poredak u Federaciji BiH zasniva na hijerarhiji pravnih akata, čiju osnovu čini Ustav kao pravni akt najviše pravne snage, osvrnut ćemo se prije svega na nedovoljno obrađeni ustavni osnov za donošenje Zakona koji je doveo i do nepoštivanja propisanih procedura prilikom njegove izrade i predlaganja.

Predlagač nacrtu Zakona kao ustavni osnov za njegovo donošenje navodi samo Član III. 2 tačka g) Ustava Federacije BiH kojim je propisano da je turizam u nadležnosti Federacije i kantona te navodi kako „C...”

Federalna vlast, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine, ima pravo donositi zakone iz oblasti turizma”. Predlagač je pri tome zanemario dio odredbe Člana III.33 u kojoj stoji da federalna vlast u postupku donošenja takvih zakona ima obavezu postupati „(...) uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju”. Takode, držimo da je predlagač potpuno zanemario odredbe Člana III.3 Ustava kojima je, uz naprijed navedeno, propisano i da „u skladu sa potrebama, nadležnosti iz Člana III.2 mogu biti ostvarene zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti” (Član 111.3.1 Ustava) ali i važnije da se „u pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi” (Član III.32 Ustava).

Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona takode propisuje obavezu postizanja dogovora na trajnoj osnovi u pogledu nadležnosti federalne vlasti i vlasti Hercegovačko-neretvanskog kantona (Član 17. stav 2.). U oblasti turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije Bosne i Hercegovine i Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Pored toga, članom III. 4. Ustava Federacije BiH propisano je da kantonima pripadaju „sve nadležnosti koje nisu izričito dodijeljene federalnoj vlasti”, posebno su nadležni između ostalog „(...) za stvaranje i provedbu politike kantonalnog turizma i razvoj turističkih resursa” (Član III. 4 tačka k).

Nadalje, u obrazloženju kao jedan od razloga za donošenje nacrtu Zakona, predlagač navodi i provođenje presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-

34/13 od 3.7.2014. godine, kojom je Zakon o turističkim zajednicama i promicanju turizma u Federaciji Bosne i Hercegovine proglašen neustavnim. Pri tome predlagač ne navodi u kojem pogledu postupka u skladu sa Presudom, odnosno na koji se način ona izvršava, što je bio dužan. Ne navodi se ni predmet ustavne tužbe niti bit same Presude.

Držimo da ovakvim obrazloženjem i procedurom koju provodi u postupku donošenja ovoga zakona predlagač ne provodi Presudu Ustavnog suda jer je predmet ustavne tužbe i Presude upravo ostvarivanje zajedničkih nadležnosti kantona i Federacije u oblasti turizma.

U obrazloženju Presude, u dijelu „Činjenično stanje“ Ustavni sud kaže da činjenično stanje ukazuje da „C...) u vrijeme donošenja osporenog Zakona nije proveden postupak međusobnog dogovaranja na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti, u pogledu svojih ovlasti na način istaknut u članu 111.3(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine“. Nadalje, u svom stavu Ustavni sud F BiH kaže: „Donošenjem osporenog Zakona, kao i izmjenama i dopunama istog, federalna vlast u ispunjavanju zajedničkih ovlasti (kada je riječ o zakonima i propisima koji su obavezujući na ceolom području Federacije), nije adekvatno primijenila institut međusobnog dogovaranja u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, poštujući ovlasti kantona, specifičnu situaciju u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnosti u provedbi, čime su povrijeđene odredbe člana 111.3(1),(2),(3) i (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.“ Stav Ustavnog suda je i da se „(...) nije moglo utvrditi da je u postupku donošenja osporenog Zakona Parlament Federacije Bosne i Hercegovine proveo proceduru propisanu Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine kadaje u pitanju donošenje zakona iz zajedničke nadležnosti Federacije i kantona“.

Kako smo već ranije naveli predlagač je ne navodeći ispravan ustavni osnov zanemario odredbe Člana 111.3.3 Ustava Federacije BiH koje su sadržane i u Presudi Ustavnog suda u kojoj stoji da „(...) u ispunjavanju svojih ovlasti, kada je riječ o zakonima i propisima koji su obavezujući na ceolom području Federacije, u skladu sa Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast djeluje poštujući ovlasti kantona, specifičnu situaciju u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnosti u provedbi“. Postavlja se pitanje na koji se način ovakvom procedurom poštuju ovlasti Hercegovačko-neretvanskog kantona, njezina specifična situacija i kako se očituje fleksibilnost u provedbi Zakona?

Na osnovu navedenog, vidljivo je da u oblasti turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije Bosne i Hercegovine i Hercegovačko-neretvanskog kantona, da su ovakvom procedurom pripreme nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH povrijeđene odredbe člana III.3 i III.4 Ustava Federacije BiH te da postupak donošenja Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine nije na tragu provedbe Presude Ustavnog suda F BiH.

Iako je nonsens osvrtni se na ono što u startu nije u skladu sa ustavnim odredbama, dajemo kratki osvrt na sami tekst nacrt Zakona samo s jednim ciljem - da zajednički dodemo do takvog zakonskog rješenja koje će biti primjenljivo u praksi, olakšati poslovanje turističkih subjekata, povećati zaposlenost u turizmu, smanjiti Sivu ekonomiju i rad na crno te u konačnici približiti nas standardima Evropske unije. U tom

smislu, naše primjedbe treba shvatiti isključivo u cilju poboljšanja ponudjenog nacrtu i davanja doprinosa poboljšanju ambijenta za razvoj turizma u Federaciji BiH.

Generalno, ponudeni tekst nacrtu Zakona je nesistematiziran, neprecizan, a pojedine odredbe ne samo što su neprovedive u praksi nego su u suprotnosti jedna s drugom ili s drugim zakonima. Mišljenja smo da se, zbog nedovoljne sistematičnosti u pristupu izradi nacrtu Zakona i određenih nepreciznosti, došlo do materijala koji bi, kada bi ovakav stupio na snagu, doveo do, najblaže rečeno, konfuznog stanja i urušio kompletan sistem turizma, a posebno turističkih zajednica.

Vidljivo je da ponudeni nacrt Zakona predstavlja pomalo nespretnu i nesretnu kompilaciju Zakona o pružanju usluga u turizmu Republike Hrvatske i Zakona o turizmu Republike Srpske. Nije sporno uzimati pozitivna iskustva drugih i unapređivati vlastite propise, ali u najmanju ruku upitno je preuzeti pojedine odredbe ili pojedina rješenja iz propisa u regiji bez prethodne provjere mogućnosti njihove implementacije u našim uslovima. Čak i ukoliko se ista mogu implementirati, držimo da bi bilo potrebno napraviti simulaciju hoće li ta rješenja u našim realnim okvirima dati pozitivan i priželjkivani rezultat. Iz dostavljenog nam materijala nismo se uvjerali da je to urađeno.

Iz cijelog teksta nacrtu vidljivo je da je predlagač u potpunosti zanemario različitosti ustavnog uređenja između Federacije BiH i Republike Srpske, a posebno različitost ustavnog uređenja Federacije BiH i Republike Hrvatske, a upravo te različitosti bitno utiču na (ne)mogućnost implementacije preuzetih rješenja u našim uslovima. Takođe, predlagač je prejednostavno unificirao neka pitanja, ne uzimajući u obzir specifičnosti i različitosti pojedinih dijelova Federacije BiH, odnosno kantona. Pri tome je potpuno zanemareno da pojedini kantoni imaju neusporedivo veći broj posjetilaca i noćenja u odnosu na druge, da turistički kapaciteti i turistički potencijali nisu ravnomjerno raspoređeni u svim dijelovima Federacije BiH odnosno unutar pojedinih kantona, da Kanton Sarajevo ima potpuno specifičan unutrašnji ustroj i organizaciju, odnosno nadležnosti itd. Predlagač je takođe potpuno zanemario interes pojedinih kantonu za turističkom privredom kao bitnim segmentom ekonomskog razvoja, koji definitivno nije jednako potentan u svakom od kantona, a k tome prethodno nije urađena temeljita analiza zatečenog stanja, sa više aspekata

U samom tekstu nacrtu Zakona postoji mnogo nepreciznosti i neprovjerenosti uskladenosti odredbi ovog zakona sa odredbama drugih zakona. Na primjer, članom 2. taksativno su pobrojani pojmovi (izrazi) koji imaju određeno značenje u Zakonu. U ovom članu nisu navedeni svi pojmovi i definicije koje prate kompletan tekst nacrtu (npr. Planski dokumenti...)

U članu 5. stav (3) stoji „Strategija se izrađuje na osnovu propisa iz člana 4. stav (1) ovog zakona.” Nejasno je o kojem se propisu radi jer je u članu 4. stav (1) na koji upućuje Član 5. stav (3) samo definirano što obuhvata planiranje i razvoj turizma: „Planiranje i razvoj turizma obuhvata sveobuhvatno i jedinstveno planiranje razvoja turizma i pratećih

djelatnosti, proglašenje i održivo korištenje turističkog prostora i prostora od posebnog značaja za razvoj turizma, te kategorizaciju turističkog mjesta.,”

Dalje, poglavlje III nacrtu Zakona nosi naziv Turistička djelatnost i subjekti u turizmu, međutim, nijednim članom nije propisano da li se turistička djelatnost može obavljati isključivo kao osnovna ili može i kao dopunska djelatnost. Takode, nije propisano da li se može obavljati i sezonski, što je posebno važno ako se zna da naš turizam obilježava izrazita sezonalnost.

Članom 18. stav (4) nacrtu Zakona propisano je „C..) putnička agencija koja djelatnost obavlja kao fizičko lice upisano u odgovarajući register za obavljanje djelatnosti putem interneta, djelatnost može obavljati i u stambenom prostoru u kojem registrovano fizičko lice ima prijavljeno prebivalište ili boravište.” Da li ovo može obavljati fizičko lice s obzirom na propisane poslove, obaveze i kriterije koje trebaju ispunjavati putničke agencije?

Članom 23. nacrtu Zakona propisano je polaganje stručnog ispita za voditelja poslovnice koji će se polagati pred ispitnom komisijom koju rješenjem imenuje Ministar koji propisuje i postupak, način polaganja i ispitni program za stručni ispit za voditelja poslovnice. Dalje, ovakvim se zakonskim rješenjem isključuju kantoni, što se ne može prihvatiti, jer stručni ispit za voditelja poslovnice i donošenje provedbenog propisa treba biti u nadležnosti kantonalnog ministarstva. Dalje, članom 24. nacrtu Zakona propisano je ispunjavanje uslova za rad turističkih agencija. U stavu (1) stoji: „Putnička agencija može početi obavljati turističku djelatnost kada ispuni uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona i kada joj nadležni organ izda rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti.” Formulacija u stavu (1) ovog Člana je nejasna, jer se ne zna ko je nadležni organ odnosno kojem organu stranka podnosi zahtjev za izdavanje rješenja za obavljanje turističke djelatnosti. Držimo da je potrebno eksplicitno navesti da je nadležni organ kantonalno ministarstvo.

Članom 37., 38., 39. i 40. nacrtu Zakona propisana je Licenca za organizaciju turističkog putovanja i rok za izdavanje iste. Međutim nisu propisani troškovi postupka koje snosi podnosilac zahtjeva. Članom 40. nacrtu Zakona propisano je oduzimanje licence, ali nije predviđeno rješenje što s organizatorom putovanja kome je oduzeta licenca, ukoliko isti ima prethodno ugovorena putovanja. U dijelu nacrtu Zakona kojim je propisan Stručni ispit za turističkog vodiča, te sve vezano za polaganje istog potrebno je dodati kantonalno ministarstvo.

Članom 57. nacrtu Zakona propisane su Turističke usluge u ruralnom turizmu. U stavu (1) stoji: „Ruralni turizam, u smislu ovog zakona je boravak i smještaj turista u domaćinstvu, koje je organizirano kao turističko-seoska privreda (seosko domaćinstvo) radi odmora i rekreacije.” Držimo da je stav (1) potrebno dopuniti i jasno propisati propisati da je to seosko domaćinstvo upisano u registar poljoprivrednih gazdinstava.

Kroz navedene primjere ukazali smo tek na manji broj nedorečenosti i nepreciznosti, a ista se analogija prožima kroz kompletan ponudeni tekst. Uz to želimo naglasiti da se ponudjenim rješenjima u poglavlju VII Promocija i unapređivanje turizma definitivno

urušava sistem turističkih zajednica u Federaciji BiH, a da istovremeno nije ponudeno realno održivo novo rješenje uspostavljanja sistema turističkih zajednica na novim osnovama. Ukidanjem članarina, kao bitnog izvora prihoda turističkih zajednica, i oslanjanjem na finansiranje iz naplaćene boravišne takse, te predloženim modelom raspodjele prihoda od boravišne takse 80:10:10, definitivno je upitno funkcionisanje svih turističkih zajednica bez mogućnosti daljeg djelovanja. Osnivanjem općinskih turističkih zajednica samo će mali broj općinskih turističkih zajednica moći egzistirati. Ako smijemo dopustiti sebi luksuz procjenjivanja ne bi ih bilo više od deset u Federaciji BiH. Zato smatramo da je bilo neophodno napraviti analizu prihoda od boravišne takse po pojedinim kantonima i po pojedinim općinama, te doći do realne procjene koje bi to općinske turističke zajednice mogle opstati na bazi trenutne naplate boravišne takse te validnog predračuna koliki je fiskalni potencijal koji nije naplaćen. Takode, ukoliko je ukidanje članarine kao obavezne kategorije neophodno, potrebno je osigurati provedive mjere povećanja naplate boravišne takse jer je trenutno stanje da naplata nije na zavidnom nivou, a turističke zajednice ne mogu uticati niti su ovlaštene da vrše naplatu, osim podnošenja izvještaja o visini prikupljenih prihoda od boravišne takse. Smatramo da tom pitanju u ponudenom nacrtu nije posvećena dovoljna pažnja.

Slažemo se da je apsolutno neophodno što prije donijeti zakon kojim će se urediti sistem turističkih zajednica, jer postojeće stanje, kojim nije regulisana navedena oblast najgore je moguće stanje. Da li će se sistem turističkih zajednica urediti kroz jedinstveni zakon kojim je definisana oblast turizma i ugostiteljstva ili separatno, to je manje bitno, ali je vrlo bitno da se uredi na kvalitetan način. Međutim, nismo sigurni da bi se ovakvim zakonom krenulo naprijed, te smo mišljenja da je predloženi tekst nacrtu jedan korak unazad.

Na kraju, podržavamo intenciju donošenja zakonske regulative iz oblasti turizma i poboljšanja postojećeg pravnog okvira za razvoj turističke privrede u Federaciji BiH, pogotovo zbog nepostojanja federalnog Zakona o turističkim zajednicama. FINK isti ima još od 2000. godine, a prema našim sananjima i većina drugih kantona u međuvremenu je donijela svoje zakone.

Zbog naprijed navedenih razloga, sugerišemo da se ponudeni tekst, uz adekvatnu primjenu instituta međusobnog dogovaranja u skladu sa Ustavom Federacije BiH, detaljno redefiniše, isprave mnoge greške, nelogičnosti, nepreciznosti i drugi nedostaci. Na tom tragu, a imajući u vidu prvenstveno pitanje ustavne nadležnosti i upitnosti nekih predloženih zakonskih rješenja, smatramo kako je nepotrebno davati mišljenje o fiskalnoj procjeni s pripadajućim obrascem IFP-DA”.

Stav predlagača:

Vezano za komentar Ustavnog osnova donošenja nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH predlagač smatra da se upravo držao svih odredbi Ustava Federacije BiH prema kojim odredbama je nadležan da donosi zakone iz oblasti turizma, a s obzirom da se radi o zajedničkoj nadležnosti Federacije BiH i kantona, predlagač je posebno uzeo u obzir kantone i njihovu nadležnost iz oblasti turizma i smatra da je ispunio obavezu

dogovaranja s kantonima na trajnoj osnovi, a na način što je svim kantonima isti nacrt Zakona dostavio na mišljenja, a koja će shodno Federalnim nadležnostima i kantonalnim nadležnostima te u duhu ovog Zakona, koji po Reformskoj agendi ide ka ujednačavanju praksi i propisa iz oblasti turizma. S obzirom na komentar da Ustav HNK propisuje da oblast turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije i HNK to predlagač smatra da u konkretnom Ustav Federacije BiH ima jaču pravnu snagu u odnosu na Ustave Kantona.

Predlagač je uzeo u obzir presudu Ustavnog suda Federacije BiH U34/13 od 3.7.2014. godine, a kojim je Zakon o turističkim zajednicama i unapređenju turizma proglašen neustavnim radi neprovođenja postupka međusobnog dogovaranja na trajnoj osnovi između Kantona i Federalne vlasti, međutim s obzirom da je predloženi Zakon koji je proglašen neustavnim donesen u periodu 1996. godine, kada se uspostavljala federalna i kantonalna vlast to predlagač smatra da Parlament Federacije BiH u datim okolnostima nije ni mogao adekvatno odgovoriti upitima Ustavnog suda. Pored navedenog predlagač napominje da je u 2017. godini pokrenuta Inicijativa za međusobno dogovaranje na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti u oblasti turizma.

U skladu sa Zaključkom V. broj: 937/2017 od 07.07.2017. godine koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donijela na 110. sjednici, održanoj 07.07.2017. godine, tačkom 2. Zaključka, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je podnijela inicijativu za međusobno dogovaranje na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti u oblasti turizma i uputila je Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine da zaključkom odredi način i nosioce pripreme dokumenta u pogledu nadležnosti kantona i federalne vlasti za dogovaranje na trajnoj osnovi. Do danas navedena Inicijativa nije razmatrana na Parlamentu Federacije BiH.

S obzirom na primjedbu da predlagač nije uobzirio specifičnosti kantona to predlagač podsjeća kantone da su gotovo svi kantoni donijeli Zakon o turizmu upravo prema svojim specifičnostima, a na koje predlagač nije imao primjedbi. Federalni Zakon ne ulazi u specifičnosti kantona jer je njegova intencija da unificira određena rješenja u oblasti turizma u cijeloj Federaciji BiH.

Prihvaćena primjedba u vezi s članom 5. stav (3) (Strategija razvoja turizma Federacije BiH) kojom je otklonjena tehnička greška pozivanja.

Vezano za komentar Poglavlja III. Turistička djelatnost tj. da turistička djelatnost i subjekti u turizmu nisu definisani da se mogu obavljati kao osnovna, dopunska ili sezonska djelatnost to predlagač pojašnjava da će prilikom osnivanja turistički subjekti potpadati pod propise koji regulišu takvu vrstu djelatnosti, npr. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima Federacije BiH.

S obzirom na primjedbu iz člana 18. stav (4) (Djelatnost putničke agencije) tj. da fizičko lice može obavljati djelatnost u stambenom prostoru, jasno je da isto mora biti

registrovano u skladu s drugim članovima nacrtu Zakona i predlagač je dao ovu mogućnost samo fizičkom licu kako se ne bi stvarale pravne nesigurnosti, a u skladu i s drugim djelatnostima koje se mogu obavljati u stambenom prostoru kao što su nevladine organizacije, advokati i sl..., a koje nadležne inspekcije redovno kontrolišu u skladu sa svojim propisima.

Vezano za komentar člana 23. (Stručni ispit za voditelja poslovnice) Predlagač isti neprihvata, jer od 2009. godine stručni ispit je regulisan i polaže se po Federalnom propisu, Zakon o turističkoj djelatnosti ("Službene novine Federacije BiH" broj:32/09) i Pravilnik o stručnom ispitu za voditelja poslovnice ("Službene novine Federacije BiH" broj: 46/20), a na koji kantoni nisu imali primjedbe.

Primjedba na član 24. (Ispunjavanje uslova za rad putničkih agencija) kojim se treba pojasniti nadležni organ je prihvaćena i pojašnjena.

Vezano za komentar člana 37., 38., 39. i 40., (licenca, postupak izdavanja, prestanak i oduzimanje licence), a kojim se primjedbuje da nisu propisani troškovi za izdavanje licence, Predlagač je uvažio primjedbu, dopunio član 38. i 40., te dao mogućnost da kantonalni organi shodno svojim specifičnostima propišu rokove.

Vezano za komentar člana 57. (Turističke usluge u ruralnom turizmu), Predlagač pojašnjava da nije neophodno propisati da je seosko domaćinstvo upisano u Registar poljoprivrednih domaćinstava jer je seosko domaćinstvo propisano Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti Federacije BiH.

Koncept članarine kao načina finasiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finasiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je komplikovaniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

4. HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON – Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 10-01-02-05-2/21 od 19.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: „Vezano uz Vaš akt, broj i datum gornji, kojim se traži mišljenje na Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH (u daljem tekstu: Nacrt), dostavljamo sljedeće: Podržavajući neophodnost donošenja Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH, a u cilju davanja doprinosa što kvalitetnijem tekstu Nacrta ali i uređenju oblasti pružanja usluga u turizmu Federacije BiH općenito, prije svega želimo naglasiti kako zagovaramo donošenje zakonskog okvira koji će biti jasan, praktično izvodljiv u pogledu usaglašenosti

i koji će biti moguće provoditi u praksi. U tom smislu držimo da predmetni Nacrt treba doradu iznačajna poboljšanja.

Budući da je ovaj zakon u uskoj vezi sa ponudnim tekstom Nacrtom Zakona o turizmu Federacije BiH, držimo da je neophodno da su isti usaglašeni i da zajedno daju usklađen pravni okvir za unapređenje i održiv razvoj turizma na području Federacije BiH. Međutim, moramo primijetiti da ponudni tekstovi ova dva nacrt zakona ne da ne uskladuju stanje nego isto paralizuju.

Kao primjer navodimo sljedeće: članom 12. Stav (3) ovog Nacrta je propisano da sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse ne mogu se koristiti za finansiranje troškova materijalnog poslovanja turističkih zajednica niti za isplatu plata i ostalih naknada zaposlenima u turističkim zajednicama. S obzirom da je, istovremeno, predloženim Nacrtom Zakona o turizmu Federacije BiH ukinut prihod turističkim zajednicama od turističke članarine, postavlja se pitanje iz čega će se onda finansirati rad uposlenih i materijalni troškovi u turističkim zajednicama, tim više što je u obrazloženju ovog Nacrta rečeno da za njegovo provođenje nije potrebno osigurati dodatna sredstva iz Budžeta Federacije BiH. To praktično što znači da osnivač, npr. Turističke zajednice F BiH (TZ FiH), neće snositi troškove rada iste. Ukoliko je predlagač mislio da se troškovi rada TZ FBiH namiruju iz budžeta, onda obrazloženje ovog Nacrta nije tačno, jer se implementacijom ovog zakona direktno zahvataju dodatna sredstva iz Budžeta FBiH.

Ukidanjem članarina, kao bitnog izvora prihoda turističkih zajednica, i oslanjanjem na finansiranje iz naplaćene boravišne takse, te predloženim modelom raspodjele prihoda od boravišne takse 80% sredstava budžetu jedinica lokalne samouprave, 10% sredstava budžetu kantona i 10% sredstava Federaciji BiH, definitivno je upitno funkcionisanje svih turističkih zajednica bez mogućnosti daljnjeg djelovanja. Ovakvo zakonsko rješenje je u suprotnosti sa Ustavom Federacije BiH.

Dalje, nelogičnost je uočena u članu 2. stav (1) alineje c), d) i e), kojima se pobrojavaju turističke zajednice Federacije BiH, kantona te gradova i općina, pri čemu su ovaj put potpuno izostavljene meduopćinske/medugradske turističke zajednice čime je uskraćena mogućnost eventualnog udruživanja (integriranja) više lokalnih (gradske/općinske) turističkih zajednica na načelima prostorno-funkcionalne i proizvodne cjelovitosti te finansijske samodostatnosti. Držimo, da tu mogućnost svakako treba uvesti u zakon (ista je postojala u nacrtu iz 2016. godine, dok su kantonalne turističke zajednice bile izostavljene).

Nadalje, članom 14. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 1 94/15) propisano je da finansijska sredstva FBiH, kantona i jedinica lokalne samouprave biti će srazmjerna njihovim nadležnostima koje su im dodijeljene Ustavom FBiH. Imajući u vidu navedeno, smatramo da prikupljena sredstva

po osnovu boravišne takse ne mogu biti ovako raspoređena, nego moraju biti raspoređena isključivo između Federacije i kantona.

Isto tako nedvojbeno je da je turizam u podijeljenoj, odnosno zajedničkoj nadležnosti Federacije i kantona, kao i da ne postoji ustavna nadležnost jedinica lokalne samouprave u ovoj oblasti, nego kanton treba raspoređivati navedena sredstva jedinicama lokalne samouprave, svim gradskim/općinskim turističkim zajednicama u cilju unaprijedenja i razvoja turizma na svorn području, tako da je neustavna predviđena raspodjela propisana u članu 11. stav (1) Nacrta.

Sljedeća nelogičnost predviđena ponudnim Nacrtom je put novca uplaćen na osnovu boravišne takse od strane ugostitelja koji pruža uslugu smještaja. Uplaćena boravišna taksa vodi se na posebnom namjenskom transakcijskom računu budžeta Federacije BiH, kako je predviđeno članom 10. stav (1). Nakon toga Federacija BiH će izvršiti transfer kantonima i općinama/gradovima, na osnovu propisane raspodjele, da bi kantoni i općine/gradovi napokon izvršile transfer prema kantonalnim odnosno općinskim/gradskim turističkim zajednicama. Zaista je teško shvatiti razlog ovako ponudnog rješenja, pogotovo ako se iznosi transferišu u 100% obimu. Korist od ovakvog rješenja će imati samo bankarski sektor jer će imati na hiljade novih malih transakcija za koje naplaćuju svoju uslugu. Jedino logično rješenje je da se uplata boravišne takse vrši direktno od strane ugostitelja-obaveznika prema krajnjem korisniku. Budući da se predlagač u obrazloženju (III-uskladenost propisa sa evrpskim zakonodavstvom) kod predlaganja načina raspodjele sredstava boravišne takse poziva na iskustva država regije, predlažemo da ista iskustva primjeni i prilikom utvrđivanja puta novca.

Konačno, smatramo da ovim Nacrtom treba i dodatno propisati mjere osiguranja naplate boravišne takse, jer ona postaje jedini realni izvor finansiranja turističkog sistema, te ako treba i uraditi potrebne izmjene i dopune i drugih zakona kojima bi se doprinijelo osiguranju naplate boravišne takse, a smatramo da treba jasno definisati i pitanje zastare uplate neplaćenog iznosa boravišne takse.

U obrazloženju Nacrta kao Ustavni osnov za donošenje zakona navodi se: „Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u Članu IV. B. 7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kome Federalna vlast, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine, ima pravo donositi zakone iz oblasti turizma kao i Amandmana VIII, prema kojem Federacija Bosne i Hercegovine ima isključivu nadležnost za utvrđivanje ekonomske politike (Član III 1. tačka c)), odnosno fiskalne politike (Član III 1. tačka d) i član IV. B. 7. a) (IV) Ustava Federacije BiH propisuje nadležnost predsjednika Federacije BiH za „potpisivanje odluka Parlamenta Federacije nakon njihovih donošenja u skladu sa članovima IV. A. 17 do 19.“ i to svakako ne može biti ustavni osnov za donošenje predmetnog zakona. Ukoliko je predlagač želio istaknuti svoju isključivu nadležnost za utvrđivanje ekonomske politike odnosno fiskalne politike, iako se ne slažemo da je predmetni Nacrt u oblasti utvrđivanja ekonomske i fiskalne politike, trebao se pozvati na član 111.1 tačke c) i d) Ustava F BiH (Amandman VIII) kao što je to naveo u nastavku obrazloženja (11-Razlozi donošenja zakona).

Smatramo kako se ustavni osnov za donošenje ovog zakona nalazi u Elanu 111.2.

Ustava Federacije BiH kojim su propisane zajedničke nadležnosti Federacije i kantona. Clanom 111.3. Ustava utvrđen je način ostvarivanja tih zajedničkih nadležnosti. Clanom 111.2.h), propisano je, da su Federacija i kantoni nadležni i za oblast turizma. Ta se nadležnost prema Ustavu Federacije BiH može ostvarivati zajednički ili odvojeno od strane kantona ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti (Elan 111.3.1, Ustava). Clanom 111.3.2. Ustava Federacije propisano je da se kantoni i federalna vlast međusobno, na trajnoj osnovi dogovaraju u pogledu svojih nadležnosti. K tome, i Elanom 17. stav 2. Ustava Hercegovačko-neretvanskog kantona propisano je da će način ostvarivanja odgovornosti iz stava 1. ovoga člana Kanton s Federacijom utvrđivati na trajnoj osnovi.

U oblasti turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije BiH i Hercegovačko-neretvanskog kantona. Pored toga, Elanom III. 4. Ustava Federacije BiH propisano je da kantonima pripadaju sve nadležnosti koje nisu izričito dodijeljene federalnoj vlasti, posebno su nadležni između ostalog, za stvaranje i provedbu politike kantonalnog turizma i razvoj turističkih resursa (Elan III.IV. k).

Slijedom prednje navedenog, mišljenja smo da ponudeni tekst Nacrta Zakona o boravišnoj taksi treba dodatno doraditi i poboljšati i tek nakon toga krenuti u propisanu proceduru njegovog donošenja u skladu sa Ustavom. Na tom tragu; a imajući u vidu prvenstveno pitanje ustavne nadležnosti i upitnosti nekih predložebzakonskih rješenja, smatramo kako je nepotrebno davati mišljenje o fiskalnoj procjeni s pripadajućim obrascem IFP-DA”.

Stav predlagača: Koncept članarine kao načina finansiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finansiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je složeniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Što se tiče materijalnih troškova poslovanja TZ (plate i ostali izdaci), predlagač smatra da se takvo finansiranje ne može vršiti iz boravišne takse jer je ona isključivo namijenjena za promociju, unapređenje i razvoj turističke ponude. Čak je članom 12. Stav (3) propisano da se sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse ne mogu koristiti za finansiranje troškova materijalnog poslovanja turističkih organizacija uspostavljenih u skladu sa propisima iz oblasti turizma niti za isplatu plata i ostalih naknada zaposlenima u turističkim zajednicama.

Predlagač smatra da je pravilno finansijski procijenio provođenje propisa za koji nisu potrebna dodatna sredstva iz Budžeta Federacije BiH, jer sredstva potrebna za rad TZ odnosno za rad TZ Federacije BiH je iskazano u fiskalnoj procjeni nacrta Zakona o turizmu FBiH.

Što se tiče raspodjele boravišne takse, iako je predlagač svjestan zajedničke nadležnosti u oblasti turizma između federalne vlasti i kantona, intencija ovog Zakona je da se prikupljena boravišna taksa vraća tamo odakle je i naplaćena, tj. iz jedinice lokalne samouprave. Predložena raspodjela sredstava od boravišne takse nije imperativ, podložna je međusobnom dogovaranju između Federacije BiH i kantona kao i amandmanskim djelovanjem u samoj zakonodavnoj proceduri. Takođe naglašavamo da je Federacija BiH, odnosno predlagač saglasan sa svim drugim predloženim raspodjelama u korist Federacije, kantona i općina, a sve u cilju što bolje promocije turizma unutar cijele Federacije BiH. Cilj predlagača je da sve strane budu zadovoljne zajednički postignutim dogovorom.

Primjedba davaoca komentara koja se odnosi na član 2. stav (1), tačke c), d) i e) a odnosi se na turističke zajednice međuopćinske/međugradske, predlagač smatra da općine mogu unutar svojih, kantonalnih/županijskih i federalnih turističkih organizacija ostvariti sve svoje ciljeve, te da nije neophodna mogućnost decidnog propisivanja osnivanja ovakvih vrsta turističkih zajednica.

Primjedba koja se odnosi na raspodjelu sredstava boravišne takse prema općinama, predlagač ističe da predložena raspodjela sredstava od boravišne takse nije imperativ, podložna je međusobnom dogovaranju između Federacije BiH i kantona kao i amandmanskim djelovanjem u samoj zakonodavnoj proceduri. Takođe naglašavamo da je Federacija BiH, odnosno predlagač saglasan sa svim drugim predloženim raspodjelama u korist Federacije, kantona i općina, a sve u cilju što bolje promocije turizma unutar cijele Federacije BiH. Cilj predlagača je da sve strane budu zadovoljne zajednički postignutim dogovorom.

Nadalje, iako je predlagač svjestan zajedničke nadležnosti u oblasti turizma između federalne vlasti i kantona, intencija ovog Zakona je da se prikupljena boravišna taksa vraća tamo odakle je i naplaćena, tj. iz jedinice lokalne samouprave, jer se istim ne umanjuju prava Općine na loklanu samoupravu koja proističu iz odredbi ustava Federacije BiH, Europske povelje o lokalnoj samoupravi i Zakona o principima lokalne samouprave Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 49/06 i 51/09).

Primjedba koja se odnosi na "nelogičnosti puta novca", odnosno obaveze uplaćivanja boravišne takse od strane ugostitelja, predlagač ističe da je tekst Zakona u fazi prednacrta ishodovao pozitivno mišljenje Federalnog ministarstva finansija u okviru nadležnosti tog organa, kao da je i Zakon ispoštovao sve materijalne propisuje u oblasti finansija i finansijskih tokova.

Primjedba koja se odnosi na dodatno propisivanje mjera osiguranja naplate boravišne takse, prema mišljenju predlagača nije potrebno dodatno propisivati, s obzirom da je

članom 19. nacrtu Zakona (Nadzor Porezne uprave FBiH) već propisano da kontrola uplate, naplate i prinudne naplate boravišne takse će se vršiti po propisima iz oblasti poreznog zakonodavstva.

S obzirom na primjedbu koja se odnosi na ustavni osnov za donošenje zakona (isključiva nadležnost Federacije BiH za utvrđivanje ekonomske politike), predlagač pojašnjava da Ured za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Europske unije Vlade Federacije BiH nije imao primjedbi na dostavljeni tekst nacrtu Zakona, te je predlagač prihvatio takav stav.

Vezano za primjedbu koja se odnosi na ustavnu nadležnost u oblasti turizma, između Federacije i kantona, te obavezu međusobnog dogovaranja na trajnoj osnovi, predlagač ističe da se upravo držao svih odredbi Ustava Federacije BiH prema kojim odredbama je nadležan da donosi zakone, a s obzirom da se radi o zajedničkoj nadležnosti Federacije BiH i kantona, predlagač je posebno uzeo u obzir kantone i njihovu nadležnost i smatra da je ispunio obavezu dogovaranja s kantonima na trajnoj osnovi, a na način što je svim kantonima isti nacrt Zakona dostavio na mišljenja, a koja će shodno Federalnim nadležnostima i kantonalnim nadležnostima te u duhu ovog Zakona, koji po Reformskoj agendi ide ka ujednačavanju praksi i propisa iz ove oblasti. S obzirom na navođenje odredbi Ustava HNK te činjenice da za oblast turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije i HNK to predlagač smatra da u konkretnom Ustav Federacije BiH ima jaču pravnu snagu u odnosu na Ustave Kantona.

Pored navedenog predlagač napominje da je u 2017. godini pokrenuta Inicijativa za međusobno dogovaranja na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti u oblasti turizma.

5. SREDNJOBOSANSKI KANTON - Ministarstvo privrede dostavilo je mišljenje i zaključke Vlade Srednjobosanskog kantona na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 05-2-404/22 od 24.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: "putem obrasca

<i>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</i>	MINISTARSTVO PRIVREDE SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
1. NACRT ZAKONA O TURIZMU U F BiH	1. Turizam kao privrednu granu treba definisati kroz 2 odvojena zakona (Zakon o turizmu i Zakon o turističkim zajednicama) Obrazloženje: Turizam je ozbiljna i perspektivna djelatnost koju treba detaljno zakonski urediti i ustrojiti a to se ne može kvalitetno urediti kroz ovaj

Opća zapazanja vezano za nacrt propisa	jedan Nacrt Zakona koji ste vi predložili. Većina kantona u F BiH je uradila Zakon o turističkim zajednicama posebno a ne u sklopu Zakona o turizmu. 2. U Predloženom Nacrt Zakona (član 74.) u kojem su propisani prihodi turističkih zajednica nisu propisani prihodi koji bi se ostvarili od članskog doprinosa (članarine u TZ). Obrazloženje: Mišljenja smo da predloženi način financiranja neće biti dostatan (dovoljan) za rad i opstanak istih, kako općinskih, kantonalnih tako i Federalne turističke zajednice te predlažemo da se obavezno članski doprinos uvrsti u izvore financiranja. Sredstva prikupljena od članskog doprinosa raspodjeliti na način da 70% sredstava pripada općinskoj, 20% sredstava pripada kantonalnoj 10% sredstava pripada federalnoj turističkoj zajednici. 3. Ukoliko se ne osnuje općinska ili kantonalna turistička organizacija, sav prihod od članskog doprinosa ostaje kao prihod Federalne turističke zajednice (FTZ) Obrazloženje: Ukoliko prihod ostaje na računu FTZ, onda se ruši koncept razvoja turizma na lokalnoj zajednici i kantonima, odnosno predlažemo da se u ovim slučajevima sredstva koja su ubrana po osnovu članskog doprinosa, sa ovih općina budu vraćena u iznosu od 40% općinama koja bi se usmjerila za unapređenje turizma za općine.
--	--

		4. U predloženom Nacrtu zakona (član 77, stav (1).) u kojem su propisani organi TZ F BiH predlažemo da se doda: Skupština i turističko vijeće. Obrazloženje: Skupština se formira od predstavnika kantonalnih turističkih zajednica te bi samim formiranjem Skupštine svi kantoni bili uključeni u planiranje i odlučivanje a sami time bi i zaštitili svoje interese u okviru FTZ. Turističko vijeće je izvršno tijelo skupštine i ono bi provodilo odluke skupštine. 5. U skladu člana III.4 stav (1). tačka k. Ustava F BiH, Kantoni imaju nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti. Obrazloženje: Iz dostavljenog teksta Nacrta Zakona jasno se vidi da se ovim zakonom u cjelosti reguliše pitanje turizma u F BiH, te da se prilikom izrade teksta Nacrta nisu poštovale gore navedene ustavne odredbe. 5. U dijelu teksta Nacrta u kojem se govori o planiranju i razvoju turizma, promociji, kantoni nisu uključeni. Obrazloženje: Potrebno je jasno definisati nadležnosti kantona odnosno federacije za svaki ovaj segment	
Pojedinačni komentari na članove nacrta propisa			
Član 2.	Komentar	Dodati nove pojmove: 1. Prebukiranje (over-booking). 2. Uzanse u turizmu 3. Klasteri u turizmu	
	Obrazloženje	Navedeni pojmovi su potrebni da se bolje uredi rad subjekata u turizmu.	
	Komentar	Dodati:	

Član 10.		<i>Iza člana 10 dodati član 11. koji bi se zvao "Prostori od posebnog značaja za turizam"</i>	
	Obrazloženje	<i>Ovi članom bi se propisalo da Vlada može odlukom pojedine prostore proglasiti od posebnog značaja za razvitak turizma (kulturno-povijesna mjesta)</i>	
Član 11.	Komentar	<i>Dodati: - Iza člana 11. dodati član 12. koji bi se zvao "Koncesija"</i>	
	Obrazloženje	<i>Ovim članom bi data mogućnost da Vlada može prirodno dobro pogodno za izgradnju turističke infrastrukture odlukom dati na korištenje putem koncesije.</i>	
	Komentar	<i>Dodati: Iza člana 27 dodati član 28 koji bi se zvao "Jamčevina za aranžman"</i>	
Član 27.	Obrazloženje	<i>Ovim članom bi organizator putovanja bio dužan da za svaki aranžman osigura jamčevinu kod banke radi naknade štete putniku(zbog stečaja, otkaza putovanja ili Sl.)</i>	

2. NACRT ZAKONA O BORAVIŠNOJ TAKSI U F BiH	Član 4.	U članu 4. ovog Nacrta Zakona stav (2) zamjeniti koji bi sada glasio: Ukoliko nije osnovana turistička zajednica općine/grada ili kantona, sredstva prikupljena na osnovu boravišne takse predstavljaju prihod Turističke zajednice F BiH s time da se 40% uplaćenih sredstava usmjeri na unapređenje turizma općine/grada iz kojih je uplaćena boravišna taksa.	
	Član 9.	Brisati. Obrazloženje: Visina boravišne takse mora biti jedinstvena za cijeli prostor F BiH.	
	Član 11.	U članu 11. ovog Nacrta Zakona procentualne iznose zamijeniti: a). 80% zamijeniti sa 70% b). 10% zamijeniti sa 20%	

Zaključak:

Mišljenja smo da ove naše primjedbe i sugestije trebate ugraditi u gore pomenute Nacrte Zakona, te ih tek onda uputiti u parlamentarnu proceduru kako bi dobili kvalitetnu zakonsku regulativu iz ovih oblasti“.

Stav predlagača na Nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH):

Vezano za komentar pod tačkom 1. Predlagač ističe da je većina kantona obuhvatila jednim propisom turizam i turističke zajednice, te da samo dva kantona imaju odvojene propise, koju primjedbu ne smatra relevantnom u datom kontekstu.

Vezano za tačku 2. Komentara predlagač ističe da je koncept članarine kao načina finansiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i

mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finansiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je komplikovaniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Vezano za tačku 3. komentara predlagač smatra da ovim nacrtom Zakona ne ograničava osnivanje općinskih ili kantonalnih turističkih zajednica, a iz saznanja predlagača SBK ima osnovanu turističku zajednicu.

Vezano za tačku 4. komentara predlagač smatra da je odgovoreno pod tačkom 3.

Vezano za primjedbu (tačka 5.) da predlagač nije uobzirio specifičnosti kantona to predlagač podsjeća kantone da su gotovo svi kantoni donijeli Zakon o turizmu upravo prema svojim specifičnostima, a na koje predlagač nije imao primjedbi. Federalni Zakon ne ulazi u specifičnosti kantona jer je njegova intencija da unificira određena rješenja u oblasti turizma u cijeloj Federaciji BiH.

Vezano za tačku 6. komentara predlagač tekstom Nacrta ne zabranjuje kantonima da se uključe u planiranje, razvoj i promociju turizma, te napominje da su i do sada bili upoznati sa svim važnim dokumentima iz oblasti turizma.

Vezano za komentar člana 2. (Osnovni pojmovi) predlagač smatra da nije potrebno definirati uzanse u turizmu u konkretnom nacrtu Zakona, jer se u praksi prilikom sklapanja svih turističkih angažmana i ugovora detaljno definišu prava i obaveze, uzimajući u obzir i uzanse, a koje nisu pravno obvezujuće, nego su poslovno – običajno obvezujuće. U svakom slučaju sekundarni izvor prava vezano za turističke aranžmane jeste Zakon o obligacionim odnosima Federacije BiH.

Vezano za klastere u turizmu, predlagač iste nije obradio zato što već postoje osnovani klasteri na području Federacije BiH, koji se osnivaju na osnovu drugih pravnih izvora, te stoga predlagač isti nacrt Zakona s klasterima nije definirao.

Vezano za komentar člana 10. i 11. (Poslovi i povjeravanje poslova od značaja za razvoj turizma) predlagač pojašnjava da prijedlozi nisu decidno obrazloženi ni predloženi u konkretnoj pravnoj normi, te da predlagač napominje da Vlada u svakom momentu može donositi svoje Odluke i mijenjati ovaj Zakon u cilju poboljšanja istog.

Vezano za komentar člana 27. (Način zaključivanja i sadržaj ugovora o realizaciji turističkog paket-aranžmana) predlagač ističe da je pojam jamčevine za aranžman detaljno definisan u Poglavlju IV. (Putničke agencije).

Stav predlagača na Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH:

Vezano za primjedbu na član 4. Zakona (Oblici planiranja razvoja turizma), predlagač ostaje pri svom prijedlogu rješenja iz člana 4. stav (2), a koji glasi:

“Član 4. (Boravišna taksa kao prihod)

(1) Boravišna taksa je prihod Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacije BiH), kantona i jedinice lokalne samouprave koja se raspoređuje TZ Federaciji BiH, turističkim zajednicama kantona i turističkim zajednicama gradova i općina.

(2) Ukoliko kantoni, gradovi i općine u skladu sa potrebama i planovima u oblasti turizma nisu u mogućnosti osnovati turističke zajednice, sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse, koriste se u skladu sa odredbama člana 12. stav (1) ovog zakona”.

Vezano za primjedbu na član 9. (Povećanje iznosa boravišne takse) predlagač smatra da je ponuđeno rješenje vezano za specifičnosti kantona prihvatljivo i da će ispuniti ciljeve Zakona koji se odnosi promociju turističke ponude.

Vezano za primjedbu na član 11. (Raspodjela sredstava), predlagač smatra da predložena raspodjela sredstava od boravišne takse nije imperativ, podložna je međusobnom dogovaranju između Federacije BiH i kantona kao i amandmanskim djelovanjem u samoj zakonodavnoj proceduri. Takođe, naglašavamo da je Federacija BiH, odnosno predlagač saglasan sa svim drugim predloženim raspodjelama u korist Federacije, kantona i općina, a sve u cilju što bolje promocije turizma unutar cijele Federacije BiH. Cilj predlagača je da sve strane budu zadovoljne zajednički postignutim dogovorom.

6. ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON - Ministarstvo gospodarstva dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 05-05-22-1190/20 od 21.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: “Vezano za Vaš dopis i datum Veze, kojim tražite da vam damo mišljenje na dorađeni Zakon o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine i Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine, kao i mišljenja o fiskalnoj procjeni s pripadajućim obrascem IFP-DA, u skladu sa Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona drugih propisa i akata planiranja na budžet, izvješćujemo Vas o slijedećem.

Skupština Županije Zapadnohercegovačke Odlukom o očitovanju na Nacrt Zakon o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine broj: 01-02-2-XXIV-537/17 od 15. Svibnja 2017. godine, očitovala se na način da ne prihvaća nacrt Zakona koje je dostavilo Federalno Ministarstvo okoliša i turizma (“Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, broj:7/17), te je člankom 2. navedene Odluke predloženo da se adekvatno primjeni institut

međusobnog dogovaranja između Federacije Bosne i Hercegovine i županija u oblasti turizma poštujući ovlasti županija, specifičnu situaciju u pojedinim županijama i potrebu za fleksibilnošću u provedbi, što je Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine zajamčeno, a do danas nije primjenjeno, te uzimajući u obzir da su ova dva zakona usko vezana odnosno drugim riječima Zakona o boravišnoj pristojbi Federacije Bosne i Hercegovine temelji se i proizilazi iz Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine ne možemo Vam dati pozitivno mišljenje na ova dva Zakona niti na izjave o fiskalnoj procjeni istih.

Napomena:

Na području Županije Zapadnohercegovačke primjenjuje se Zakon o turizmu u Županiji Zapadnohercegovačkoj ("Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, broj: 20/19").

Stav predlagača:

Predlagač je uzeo u obzir presudu Ustavnog suda Federacije BiH U-34/13 od 3.7.2014. godine, a kojim je Zakon o turističkim zajednicama i unapređenju turizma proglašen neustavnim radi neprovođenja postupka međusobnog dogovaranja na trajnoj osnovi između Kantona i Federalne vlasti, međutim s obzirom da je predmetni Zakon koji je proglašen neustavnim donesen u periodu 1996. godine, kada se uspostavljala federalna i kantonalna vlast to predlagač smatra da Parlament Federacije BiH u datim okolnostima nije ni mogao adekvatno odgovoriti upitima Ustavnog suda. Pored navedenog predlagač napominje da je u 2017. godini pokrenuta Inicijativa za međusobno dogovaranje na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti u oblasti turizma.

U skladu sa Zaključkom V. broj: 937/2017 od 07.07.2017. godine koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine donijela na 110. sjednici, održanoj 07.07.2017. godine, tačkom 2. Zaključka, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je podnijela inicijativu za međusobno dogovaranje na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti u oblasti turizma i uputila je Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine da zaključkom odredi način i nosioce pripreme dokumenta u pogledu nadležnosti kantona i federalne vlasti za dogovaranje na trajnoj osnovi. Do danas navedena Inicijativa nije razmatrana na Parlamentu Federacije BiH.

S obzirom na primjedbu da predlagač nije uobzirio specifičnosti kantona to predlagač podsjeća kantone da su gotovo svi kantoni donijeli kantonalne propise iz oblasti turizma upravo prema svojim specifičnostima, a na koje predlagač nije imao primjedbi. Federalni Zakon ne ulazi u specifičnosti kantona jer je njegova intencija da unificira određena rješenja u oblasti turizma u cijeloj Federaciji BiH.

7. POSAVSKI KANTON - Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 09-18-05-1/22 od 20.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: „Na temelju Vašeg akta broj: 06-02-22-492-1, 493-2/16-/21 id 22.12.2021. godine, u kojem ste tražili mišljenja na „Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine“ (u daljem tekstu :Zakon), a u cilju davanja doprinosa za donošenje što kvalitetnijeg propisa, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja (u daljem tekstu: Ministarstvo), dostavlja Vam sljedeće:

1. U članku 11. stavak (1) ovog zakona definira se raspodjela sredstava prikupljena po osnovu boravišne takse, tako što se raspoređuju na sljedeći način:
 - a) 80% sredstava pripada budžetu jedinice lokalne samouprave,
 - b) 10% sredstava pripada budžetu kantona
 - c) 10% sredstava pripada budžetu federacije BiH.

Stav Ministarstva: ministarstvo predlaže da raspodjela sredstava prikupljenih na osnovu boravišne takse u potpunosti pripadaju turističkim zajednicama Županija/Kantona odnosno turističkim zajednicama općina/gradova, obzirom da se najznačajnije aktivnosti odnosno planiranje, razvoj i organizacija aktivnosti u turizmu na području Županija/Kantona odvija upravo preko turističkih zajednica osnovanih u skladu sa Županijskim/Kantoninim zakonima o turizmu. Sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse uplatit će se na žito račun turističkih zajednica nakon čega će se prikupljena sredstva rasporediti u skladu s Proframima rada i finansijskim planom turističke zajednice. Također, članak 11. stavak (1) navedenog naceta Zakona je u suprotnosti sa Zakonom o turizmu Županije Posavske koji je bio i Vama dostavljen na mišljenje u obliku nacrtu, te je prošao javne rasprave i usvojen je dana 19.01.2022. godinena XXV. Sjednici Skupštine Županije Posavske, gdje članak 45. stavak (1) Zakona o turizmu Županije Posavske glasi: „Sredstva prikupljena na temelju boravišne pristojbe u cijelosti pripadaju Turističkoj zajednici, a rasporediti će ih Skupština Turističke zajednice u skladu s Proframima rada i finansijskim planom turističke zajednice“ te sukladno navedenom članku Ministarstvu smatra ovaj stav osnovanim.

2.U poglavlju VI-Kaznene odredbe ovo zakona propisane su prekršajne kazne. Stav Ministarstva je da se kazni bilo koje neispunjavanje zakonskih obveza, ali s našeg gledišta obzirom da se radi o radnjama i postupcima kao i visini prihoda koji se ostvaruju putem uplate boravišne takse smatramo da su kazne i kaznenim odredbama ovog zakona neprimjereno visoke. Uloga kazni trebala bi biti u odvraćanju, a ne samo u kažnjavanju, stoga Ministarstvo predlaže smanjivanje iznosa i od 50% te propisivanje primjerenih kazni u skladu s odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH.

Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja je mišljenja da je Nacrt Zakon o boravišnoj taksi Federacije BiH, dobra osnova za utvrđivanje prijedloga i konačnog teksta Nacrta Zakona, uz uvažavanja prethodno navedenih primjedbi i prijedloga ovog Ministarstva“.

Stav predlagača: U vezi komentara na član 11. stav (1) (Raspodjela sredstava), predlagač pojašnjava da predlagač ističe da predložena raspodjela sredstava od boravišne takse nije imperativ, podložna je međusobnom dogovaranju između Federacije BiH i kantona kao I amandmanskim djelovanjem u samoj zakonodavnoj proceduri. Takođe naglašavamo da je Federacija BiH, odnosno predlagač saglasan sa svim drugim predloženim raspodjelama u korist Federacije, kantona i općina, a sve u cilju što bolje promocije turizma unutar cijele Federacije BiH. Cilj predlagača je da sve strane budu zadovoljne zajednički postignutim dogovorom.

Nadalje, iako je predlagač svjestan zajedničke nadležnosti u oblasti turizma između federalne vlasti I kantona, intencija ovog Zakona je da se prikupljena boravišna taksa vraća tamo odakle je i naplaćena, tj. iz jedinice lokalne samouprave.

Pored navedenog, predlagač ističe da je neophodno ostaviti barem procenat od 10% Budžetu Federacije BiH, jer će formiranjem TZ FBiH sredstva od prikupljene boravišne takse će se koristiti za promociju, unapređenje i razvoj turističke ponude Federacije BiH. Takođe, prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti, ugostitelji čiji ugostiteljski objekti, odnosno smještajni kapaciteti (hoteli, moteli, apartmani, turistička naselja, kampovi) nose kategorije od četiri i pet zvjezdica, sredstva naplaćena od boravišne takse bit će uplaćena na Budžet Federacije I služit će za promociju za gore navedene objekte, između ostalog.

Vezano za primjedbe na Poglavlje VI – Kaznene odredbe, o visini prekršajnih kazni, predlagač ističe da inspeksijski organi imaju obavezu preventivnog djelovanja, a ne samo kažnjavanja, te da su kazne u ovom nacrtu Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH duplo manje nego npr. kazne u nacrtu Zakona o ugostiteljstvu Federacije BiH, radi uvođenja reda u efikasniju naplatu boravišne takse. Predlagač je takođe saglasan da je cilj kazni odvratanje a ne kažnjavanje počinioca. Pored toga, predlagač pojašnjava da je u fazi prednacrta I nacrta ovog propisa konsultovao Federalno ministarstvo pravde koje iz svoje nadležnosti nije imalo primjedbi na utvrđenu visinu kazni, koje su potpunosti u okviru zakonskog minimuma i maksimuma propisanih Zakonom o prekršajima Federacije BiH.

7. POSAVSKI KANTON - Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH aktom broj: 09-18-05-2/22 od 24.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: *“Na temelju Vašeg akta broj: 06-02-22-1341/16-1/20 od 22.12.2021. godine, u kojem ste tražili mišljenje na „Nacrt Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine“ (u daljem tekstu: Zakon), a u cilju davanja doprinosa za donošenje što kvalitetnijeg propisa, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja (u daljem tekstu: Ministarstvo), dostavlja vam sljedeće:*

1. *Ministarstvo predlaže dopunu definicije turističke djelatnosti koja se spominje u članku*
2. *b) te da glasi: „Turistička djelatnost, u smislu ovog Zakona, pružanje je usluga*

putničkih agencija, usluga turističkih profesija (turistički vodič, turistički pratitelj, turistički animator), pružanje usluga u različitim oblicima turizma, usluga turističkih zajednica te pružanje drugih turističkih usluga, kao i posredovanje u turističkom prometu.“ -zbog jasnijeg definiranja i obuhvaćanja svih aktera koji sudjeluju u turističkoj djelatnosti.

2. Ministarstvo predlaže izmjenu i dopunu definicije putnička agencija koja se spominje u članku 2. c) te da glasi: „Putničkom agencijom, u smislu ovog Zakona, smatra se gospodarsko društvo kao pravna osoba upisana u sudski registar, odnosno fizička osoba-obrtnik registrirana u skladu s važećim zakonom o obrtu FBiH, ili njihova organizacijska jedinica, koje pružaju usluge organiziranja, posredovanja i pružanja drugih usluga vezanih uz putovanje i boravak turista.“ – zbog jasnijeg definiranja pojma putnička agencija.
3. Ministarstvo predlaže brisanje članak 5. (3) koji glasi: „Strategija se izrađuje na osnovu propisa iz članka 4. stav (1) ovog zakona.“ zato što se u članku 4. (1) ne spominju propisi na temelju kojih se izrađuje Strategija razvoja turizma Federacije BiH, nego se definira što obuhvaća planiranje i razvoj turizma.
4. U članku 14. (subjekti koji mogu obavljati turističku djelatnost) nisu navedene fizičke osobe kao npr. turistički vodič ili vlasnik seoskog domaćinstva koje također mogu obavljati turističku djelatnost, te Ministarstvo predlaže dodavanje novog stavka u članku 4. koji će glasiti: „Pod uvjetima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona određene turističke usluge mogu pružati i fizičke osobe.“
5. U članku 22. (5) c) koji glasi: „da zna najmanje jedan svjetski jezik“ – nije definirano što se smatra potvrdom o dokazivanju znanja najmanje jednog svjetskog jezika, te Ministarstvo predlaže dodavanje novog stavka koji će glasiti: „Dokazom iz stavka (5) c) smatra se:
 - a) uvjerenje škole ili druge institucije koja se bavi obučavanjem stranih jezika bez obzira na to nalaze li se u BiH ili izvan nje;
 - b) uvjerenje fakulteta (o provjeri znanja jezika, položenom ispitu stranog jezika tijekom školovanja) ili druga isprava fakulteta (ovjerena kopija upisnice/indeksa) koja potvrđuje poznavanje ili znanje jezika, odnosno položene ispite stranih jezika;
 - c) diploma ili druga isprava koja potvrđuje stečeno zvanje ili zanimanje koje je neposredno u svezi sa znanjem stranog jezika (npr. profesora jezika, jezičnog prevoditelja, asistenta prevoditelja i sl.);
 - d) diploma završenog fakulteta ili stečenog znanstvenog zvanja u BiH ili u inozemstvu na osnovi koje se nedvosmisleno može utvrditi da je spomenuto školovanje u cjelini ili u pretežnom dijelu završeno na stranom jeziku.“
6. U članku 24. (1) nejasno je koji nadležni organ (tijelo) izdaje Rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti.

Je li to nadležno općinsko/gradsko tijelo za fizičke osobe-obrtnike koji se tamo registriraju ili je to nadležni sud ako se radi o pravnim osobama registriranim u sudu ili je to nadležni organ jedinice lokalne samouprave kako se kasnije navodi u stavku (7) i (8) istog članka.
7. U članku 24. (2) uočena je pogreška u pozivanju na članak 14. (2), treba da stoji članak 15. (2).

8. U Poglavlju X - Kaznene odredbe ovog Zakona propisane su prekršajne kazne. Stav Ministarstva je da se kazni bilo koje neispunjavanje zakonskih obveza, ali s našeg gledišta kazne u kaznenim odredbama ovog Zakona su neprimjereno visoke. Uloga kazni trebala bi biti u odvraćanju, a ne samo u kažnjavanju, stoga Ministarstvo predlaže smanjivanje iznosa te propisivanje primjerenijih kazni u skladu s odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH.
9. Ministarstvo predlaže lektoriranje Zakona i ispravljanje nastalih greški u Zakonu koje su nastale prilikom tipkanja teksta.

Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja je mišljenja da je Nacrt Zakon o turizmu Federacije BiH, dobra osnova za utvrđivanje prijedloga i konačnog teksta Nacrta Zakona, uz uvažavanja prethodno navedenih primjedbi i prijedloga ovog Ministarstva“.

Stav predlagača:

Predlagač prihvata prijedlog Posavskog kantona (član 2. stav b)) - (Osnovni pojmovi) i jasnije definiše turističku djelatnost po prijedlogu.

Predlagač djelomično prihvata prijedlog (član 2. stav c)) - (Osnovni pojmovi), jer je opšte poznato da su pravna lica upisana u Sudski registar, a da su fizička lica upisana kao obrtnici u odgovarajuće register jedinica lokalne samouprave (općina/grad).

Prihvaćena primjedba u vezi s članom 5. stav (3) (Strategija razvoja turizma Federacije BiH) kojom je otklonjena tehnička greška pozivanja.

Vezano za komentar pod tačkom 4. predlagač smatra da je jasno u članu 14. stav (1) jasno definisao da turističku djelatnost mogu obavljati pravna i fizička lica.

Vezano za članak 22. stav (5) c) - (Poslovnice putničke agencije), predlagač će pobrojane dokaze o poznavanju najmanje jednog stranog jezika propisati podzakonskim aktom, a kako se ne bi opterećivao zakonski tekst.

Vezano za komentar člana 24. stav (1) - (Ispunjavanje uslova za rad putničkih agencija) predlagač je prihvatio komentar i jasnije definirao nadležni organ (nadležni organ jedinice lokalne samouprave za poslove turizma).

Vezano za komentar člana 24. stav (2) (Ispunjavanje uslova za rad putničkih agencija) predlagač prihvata ovaj komentar, te ispravio tehničku grešku u navođenju stava.

Vezano za komentar poglavlja X – Kaznene odredbe, predlagač ističe da inspeksijski organi imaju obavezu preventivnog djelovanja, a ne samo kažnjavanja, te da su kazne u ovom nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH duplo manje nego kazne u nacrtu Zakona o ugostiteljstvu Federacije BiH, radi poticanja turističke djelatnosti.

Vezano za komentar o lektorisanju nacrt Zakona i ispravljanje nastalih tehnički greški u Zakonu koje su nastale prilikom tipkanja teksta predlagač prihvata ovaj komentar, te će ispraviti greške u tipkanju teksta.

8. SAVEZ OPĆINA I GRADOVA FEDERACIJE BiH- dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 46/22 od 19.01.2022. godine. Primjedbe na dostavljene nacрте zakona i fisklanu procjenu dostavile su sljedeće članice: Grad Tuzla, Grad Gračanica, Općina Kalesija, Općina Olovo, Općina Travnik i Općina Stari Grad Sarajevo, te naknadno Općina Čitluk.

Općina Kalesija – OPĆINSKI NAČELNIK dostavio mišljenje na nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH, aktom broj: 02-02-27/22 od 13.01.2022. godine

MIŠLJENJE: *“Shodno Vašem mailu od 10.01.2022. godine obavještavamo Vas da se slažemo sa fiskalnom procjenom kod Nacrta Zakona o boravišnoj taksi, obzirom da se iz navedene fiskalne procjene vidi da općinama pripada 80% od ukupno prikupljenih sredstava.*

Kada je u pitanju fiskalna procjena kod Nacrta Zakona o turizmu FBiH ista iskazuje negativan saldo, što po našem mišljenju nije prihvatljivo za Općinu Kačesija”.

Stav predlagača: Vezano za komentar da fiskalna procjena Zakona iskazuje negativan saldo, predlagač ističe da je fiskalna procjena rađena samo za nivo Federacije BiH.

Grad Tuzla: Mišljenje na Nacrt Zakon o turizmu Federacije BiH, Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH i fiskalnoj procjeni s pripadajućim obrascem: IFP-DA, akt broj: 02-07-01-2022 od 14.01.2022. godine

MIŠLJENJE: *“Povodom zahtjeva Federalnog ministarstva okoliša i turizma, broj i datum gornji, a kojim se u vezi dorađenog Nacrta Zakona o turizmu Federacije BiH kao i Nacrta Zakona o boravišnoj taksi (koje je Vlada Federacije BiH aktom broj: 03-02-1141/2016, 03-02-991/2016 od 23.09.2019. godine povukla iz procedure, radi dorade) od Saveza općina i gradova Federacije BiH najkasnije do 21.01.2022. godine traži mišljenje, kao i mišljenje o fiskalnoj procjeni s pripadajućim obrascem: IFP-DA, u skladu sa Pravilnikom o proceduru za izradu izjeve o fiskalnoj procjeni zakona drugih propisa i akata planiranja na budžet („Sl. novine Federacije BiH“, br. 34/16); to Vam se ovim putem ispred Grada Tuzle uredno i blagovremeno dostavlja traženo mišljenje/komentari o naprijed navedenim aktima, kako slijedi:*

1)Na Nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH, daju se sljedeće primjedbe/komentari:

- u članu 2. pod „Osnovi pojmovi“- definistati pojam „nadležni organ“,

- u članu 18. definisati na koji način fizičko lice može obavljati usluge putničkih agencija, da li kao osnovno, i/ili dopunsko, i/ili dodatno zanimanje,

- u članu 25. dodati tačku f. - Izjavu o ispunjavanju minimalno tehničke opremljenosti,

- u članu 33. stav 3. - taksativno navesti uslove koje fizičko lice treba ispunjavati za organizatora turističkog putovanja,

- u članu 41.-taksativno navesti uslove koje fizičko lice treba ispunjavati za posrednika aranžmana, te na koji način može obavljati navedenu djelatnost,

- u članu 45. definisati nadležnost organa u postupka izdavanja odobrenja za rad. Naime, navedenim članom propisano je da turistički vodič koji pruža usluge samostalno kao osnovno, dopunsko ili dodatno zanimanje, mora imati odobrenje za rad izdato od strane nadležnog organa jedinice lokalne samouprave u skladu sa propisima koji regulišu obavljanje obrtničke djelatnosti. Članom 14. Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine Federacije BiH", br. 75/21) propisano je da se sjedište firme određuje po mjestu u kojem se obrt obavlja. Prethodno navedeno ne bi bilo sporno, da u članu 46. stav 3. Zakona nije navedeno da turistički vodič koji je upisan u registar kod nadležnog organa prema mjestu svog prebivališta, može pružati usluge na teritoriji Federacije BiH, ukoliko posjeduje uvjerenje o položenom stručnom ispitu za kanton na čijem području pruža usluge i iskaznicu turističkog vodiča izdatu od strane kantonalnog organa nadležnog za poslove turizma.

Dakle, prethodno navedena odredba je u koliziji sa Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH, te je neophodno odrediti tačnu nadležnost organa lokalne samouprave u pogledu donošenja odobrenja za rad svih vrsta turističkih usluga i kroz poseban član propisati da li fizičko lice koje je položilo ispit za turističkog vodiča kod Federalnog Ministarstva turizma i okoliša, navedene usluge može pružati na nivou Federacije BiH, na nivou jedinica lokalne samouprave (jedne općine/grada) ili možda više kantona, te kako se u slučaju pružanja navedenih usluga na području više općina/gradova, određuje nadležnost za donošenje predmetnog odobrenja,

-u član 51. ostaje nejasno na koji način će se odrediti područje na kojem će turistički vodič obavljati poslove, ukoliko nije propisano da uz zahtjev (član 46.) dostavlja i iskaznicu nadležnog kantonalnog organa,

-u članu 64. stav 2. tačka c. definisati oblik materijalnog dokaza, na osnovu kojeg stranka može dokazati raspoloživa sredstva za pružanje usluga i dokazom o vrijednosti sredstava,

-u članu 65. tačku b. "jedinstveni identifikacioni broj" brisati, obzirom da u momentu izrade odobrenja za rad, stranka ne posjeduje ID broj, isti se pribavlja nakon izdavanja pravosnažnog odobrenja rad. U istom članu definisati tačku d. (veza primjedba na član 51.).

-Napominjemo da Nacrtom Zakona o turizmu u Federaciji BiH (decembar 2021.), Federalna vlast predviđenim zakonskim rješenjima, turističke zajednice lišava najznačajnijeg prihoda. S tim u vezi, dovodi se u pitanje i opstanak ovih pravnih lica čiji je glavni zadatak i cilj - razvoj i unapređenje ove značajne privredne grane.

Važeća zakonska regulativa u oblasti turizma u R. Hrvatskoj, kao državi članici Evropske unije, koja prati Direktive EU i oslanjajući se na zakonska rješenja austrijskog i nizozemskog pravnog sistema, zadržava članski doprinos – članarinu, kao glavni izvor prihoda shodno Zakonu o članarinama u turističkim zajednicama – NN 52/19 i 144/20.

Isto tako, prema Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma NN 42/20, člankom 33. stav (4) i člankom 59., propisano je, između ostalog, da su prihodi turističkih zajednica: turistička pristojba i turistička članarina, sukladno posebnim propisima koji ovu kategoriju uređuju.

Predloženim Nacrtom, rješenja koja se tiču osnivanja, prihodovanja, poslovanja i zadataka turističkih zajednica, smatramo manjkavim jer dovode u pitanje održivost kako ovih pravnih lica, tako i cjelokupnog turističkog sektora, kao i neadekvatnim u smislu posljedica koje bi mogle proizaći kako za turističke zajednice, tako i za ostale subjekte u turizmu, koji posluju u skladu sa kantonalnim zakonom o turističkim zajednicama, i to kako slijedi:

- a) Članom 2. Nacrta Zakona o turizmu u FBH (u daljem tekstu: Nacrt), predviđen je upis turističkih zajednica u sudski registar. Ovo rješenje unijelo bi dodatnu konfuziju i nagomilane administrativne procedure, obzirom da su do sada osnovane kantonalne i turističke zajednice općina i gradova upisane u Upisnik turističkih zajednica koje vodi resorno Ministarstvo (Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja TK);
- b) Članom 10. predviđeni su poslovi od posebnog značaja za turizam, čija realizacija već na prvi pogled zahtijeva ogromna finansijska sredstva, bez kojih će, primjenom člana 74. Nacrta, turističke zajednice ostati u smislu ukidanja članskog doprinosa turističkim zajednicama.
- c) U članu 11. Nacrta, utvrđuje se da se poslovi iz člana 10. Zakona mogu povjeriti na obavljanje pravnim licima odlukom Vlade FBiH, po provedenom postupku nakon objavljenog javnog poziva, a članom 73. predviđa se da turističke zajednice mogu upravljati turističkom infrastrukturom jedinice lokalne samouprave, turističkog prostora ili mjesta, odlukom osnivača, kao i upravljati prirodnim dobrima i resursima, također datim na upravljanje odlukom osnivača. Ostaje nejasno kako i na koji način turističke zajednice ustvari mogu upravljati navedenim. Da li odlukama osnivača nakom provedenog javnog poziva, ili?
- d) U članu 56. stav (2) utvrđuje se da turističke usluge mogu pružati pravna lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje turističke djelatnosti i fizička lica upisana u registar nadležnog organa u skladu sa propisima kojim se reguliše obavljanje obrtničke djelatnosti, kao i lica upisana u druge registre u skladu sa propisima.

Ovakvo rješenje prouzrokovati će dodatne probleme u smislu nejasnog statusa do sada registrovanih fizičkih lica koja iznajmljuju smještajne kapacitete i koji su registrovani izdavanjem Rješenja o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova od strane nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, a na osnovu pribavljenog zvaničnog stava Porezne uprave Federacije BiH, u kojem se konstatuje da izdavanje smještajnih kapaciteta nije djelatnost niti obrt, pa samim time ne podliježe propisima koji regulišu djelatnost niti obrt, a što je i naglašeno aktom Federalnog ministarstva okoliša i turizma, broj: 06-22-223/08 od 28.02.2018. godine. U istom aktu navedeno je da se kod iznajmljivača koji pružaju usluge smještaja, utvrđuju samo minimalno-tehnički uslovi i uslovi za kategoriju (vrsta i kategorija), a ne izdaje se odobrenje za rad.

Način i postupak zdavanja Rješenja o odobrenju za rad predviđeno je članovima 64. – 68. predmetnog Nacrta. Sve navedeno zaista unosi nedoumice i skoro sigurno će prouzrokovati nejasnoće i zastoje u jasnom definisanju ove problematike.

Od osnivanja Turističke zajednice grada Tuzle do danas, primjetan je pomak u smanjenju nelojalne konkurencije i prisustva „sive ekonomije“ u ovom sektoru u našem gradu, obzirom da je primjetan interes našeg građanstva za registraciju svojih smještajnih kapaciteta, a nekolicina jesu korisnici mirovine, kojima bi ovakvo rješenje predviđeno Nacrtom zakona, onemogućilo pružanje usluga smještaja i na taj način generisanje dodatnih prihoda.

-članom 71. Nacrta Zakona, izostavljene su turističke zajednice područja, koje se mogu organizovati modelom DMO-a, a koji je, opet, predviđen Nacrtom Zakona u članu 2. tačka z) i članu 83.

-u članu 74., glavni prihod i osnov za dalje unapređenje i ulaganje u turizam, članski doprinos, izostavljen je. Nije teško zaključiti da ovo rješenje nije povoljno i ne ide u korak sa ciljem održivog razvoja turizma u Federaciji BiH, obzirom da su, od stupanja na snagu Zakona o turističkim zajednicama Tuzlanskog kantona u 2015. godini, većina gradova i općina sa prostora Kantona osnovale svoje turističke zajednice, te se postavlja pitanje dostatnosti ostalih prihoda, koji, kako stvari stoje, neće biti dovoljni niti za tekuće poslovanje, a što dalje vodi ugroženosti mnogih radnih mjesta koja su na ovaj način otvorena. Prema tome, turističke zajednice na prostoru Tuzlanskog kantona gotovo da sigurno neće moći doprinijeti razvoju turizma u destinaciji.

Dalje, kada se sagledaju sveukupna rješenja predviđena Nacrtom, a vezana su za osnivanje i finansiranje turističkih zajednica, postavlja se pitanje kako će općine ili gradovi sa manjim budžetima, uspjeti finansirati rad ovih pravnih lica. To dalje vodi upitnosti postojanja osnovanih turističkih zajednica na nivou jedinica lokalne samouprave, a s tim u vezi i rad na unapređenju ukupnog turističkog proizvoda. Time se upravo direktno utiče na nemogućnost održivosti ove, za Tuzlanski kanton, možda i najznačajnije privredne grane i direktnoj ugroženosti radnih mjesta.

Mišljenja smo da članski doprinos treba postojati, upravo kao širi izvor finansiranja rada turističkih zajednica, a koji bi svakako bio podložan promjenama koje bi značile uspostavu

modaliteta koji bi bio prihvatljiv za sve obveznike, i u skladu sa djelatnostima koje isti obavljaju.

Danas razvoj turizma u BiH, pa i u Federaciji, rezultat je organskog rasta i inicijative uglavnom privatnog sektora koji često nastupa na tržištu samostalno s malim stepenom integracije i inovacija. Dugoročni razvoj žrtvujemo radi kratkoročnih aktivnosti, a često smo vođeni i interesima privatnih investitora, a ne zajednice. Činjenica je da privatni i javni sektor nemaju kompatibilne ciljeve, a ciljevi privatnih investitora i jesu - profit nasuprot javnog dobra.

Turizam kao najbrže rastuća privredna grana u Tuzlanskom kantonu zaslužuje više „sluha“ i političke podrške. Sektor turizma stoga zahtijeva hitnu podršku i posebne pakete za ublažavanje posljedica, kako bi se održala radna mjesta i osigurali tržišni kapaciteti, u toku i nakon prestanka vandrednog stanja.

Svjetska turistička organizacija Ujedinjenih naroda (UNWTO) u svojim dokumentima #Travel Tomorrow – Potpora očuvanju radnih mjesta i gospodarstvu kroz putovanja i turizam i Poziv na akciju za ublažavanje društveno-gospodarskog učinka virusa Covid-19 i ubrzavanje oporavka, upravo daje zadatak nacionalnim vladama da na sve moguće načine podstaknu i ubrzaju oporavak ove značajne privredne grane.

2) Na Nacrt Zakona o boravišnim taksama, daju se sljedeće primjedbe/komentari:

Nacrtom Zakona o boravišnoj taksi FBiH iz decembra 2021. godine (u daljem tekst: Nacrta), odnosno njegovim odredbama, još više su prisutne nedoumice. Naročito zbog toga što:

1. Članom 10. Nacrta Zakona, utvrđuje se Da se sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse uplaćuju na račun javnih prihoda Federacije, kantona i jedinica lokalne samouprave i vode se na posebnom namjenskom računu budžeta Federacije BiH. Boravišna taksa je do sada predstavljala direktan prihod turističke zajednice, i mišljena smo da tako treba i ostati.
2. Članom 11. stav (2) Nacrta utvrđuje se da su jedinica lokalne samouprave, kanton i Federacija obavezni odrediti račun posebnih namjena na koji će se ova sredstva doznačavati, što predstavlja komplikacije u smislu dodatnih administrativnih procedura i neefikasnosti u poslovanju.
3. Članom 12. stav (3) utvrđeno je da se sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse ne mogu koristiti za finansiranje troškova materijalnog poslovanja turističkih organizacija (ne organizacija, nego zajednica) niti za isplatu plata i ostalih naknada zaposlenima u turističkim zajednicama. Mišljena smo da ovakvo rješenje nije povoljno, upravo zbog postojanja gradova i općina koje operiraju sa skromnijim budžetima, i kojima će finansiranje troškova na ime isplata plata i drugih naknada zaposlenicima turističkih zajednica, biti značajno opterećenje.

4. U pregledu prihoda Turističke zajednice grada Tuzle, vidljivo je da pripadajući iznos boravišne takse iznosi nešto više od 10% ukupnog budžeta, tako da se postavlja pitanje hoće li se radna mjesta u ovim pravnim licima uopšte moći održati, i ako da, na koji način!? To dovodi do neizvjesnosti za sve zaposlenike turističkih zajednica, od kojih su većina mladi i školovani ljudi, i kojima bi ovakvim rješenjima, bila dovedena u pitanje radna mjesta.

5. Rješenje koje bi eventualno bilo povoljnije, jeste prenamjena utroška sredstava ostvarenih na ime boravišne takse, na način da se na dio tih sredstava utvrdi procenat u okviru kojeg će se ova sredstva moći koristiti troškove plata i drugih naknada zaposlenika.

-Konačno, turizam u cijelom svijetu uključuje razvojne mogućnosti, promoviše solidarnost i razumijevanje preko granica, dok domaći turizam pomaže jačanju kohezije unutar naroda. Nadalje, ovaj sektor igra ključnu ulogu u usmjeravanju napora za očuvanje i promicanje prirodne i kulturne baštine te zaštite okoline.

Sve ovo čini još potrebnijom činjenicu da se globalni turistički sektor podrži i u vremenu krize, a to je posebno važno jer globalna zajednica, prema procjenama, ima tek 10 godina za dostizanje 17 ciljeva održivog razvoja (COR), a koji su navedeni u Agendi 2030. Radi se o takozvanom „Desetljeću djelovanja“, u okviru kojeg turizam može izaći iz trenutne krize kao još važniji doprinositelj provedbi COR-a. (Izvor: UNWTO)

U nadi da će se dostavljenim mišljenjem, odnosno komentarima/ prijedlozima, primjedbama i sugestijama na konstruktivan način doprinjeti i dati aktivan doprinos izradi što kvalitetnijih prijedloga navedenih zakona, primite srdačne pozdrave“.

Stav predlagača: Vezano za komentar da se definiše pojam nadležni organ, predlagač pojašnjava da je u pitanju federalni propis i da je kroz nacrt Zakona jasno definisan nadležni organ tamo gdje je to bilo potrebno.

Vezano za komentar člana 18. (Djelatnost putničke agencije) predlagač pojašnjava da će se na fizičko lice koje obavlja usluge putničke agencije shodno primijeniti Zakon o obrtu i sličnim djelatnostima Federacije BiH, te ga u ovom nacrtu Zakona nije bilo potrebno definisati.

Vezano za komentar člana 25. (Sadržaj zahtjeva za izdavanje rješenja) predlagač prihvata primjebu i ista je ugrađena u tekst nacrta Zakona.

Vezano za komentar člana 33. stav (3) (Organizator turističkog putovanja-turoperater) predlagač je prihvatio komentar i brisao iz stav (3) fizičko lice kao organizatora turističkog putovanja.

Vezano za komentar člana 41. (Posrednik aranžmana/subagent) predlagač smatra da za fizičko lice ne treba taksativno pobrojati uslove za posrednika aranžmana, jer je već navedeno da se na njega shodno primjenjuju odredbe čl. 21. do 24. nacrtu Zakona.

Vezano za komentar člana 45. (način pružanja usluga turističkog vodiča) predlagač pojašnjava da mjesto registracije fizičkog lica kao obrtnika je u skladu sa Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima Federacije BiH i predlagač ga je vezao po mjestu prebivališta fizičkog lica, a i samo mjesto registracije obrta ne znači da fizičko lice ne može pružati svoje usluge i u drugim mjestima na teritoriji Federacije BiH, a posebno uzimajući u obzir svrhu turističkog vodiča, tj. njegovu djelatnost. Predlagač je članom 46. stav (3) pojasnio da turistički vodič mora polagati stručni ispit i dobiti iskaznicu u kantonima u kojima želi pružati svoje usluge, tako da samo mjesto registracije obrta u konkretnom nije sporno.

Vezano za komentar člana 51. (odobrenje za pružanje usluga turističkog vodiča) predlagač prihvata primjedbu i umjesto "područje" definiše "kanton" kao mjesto obavljanja usluga.

Vezano za komentar člana 64. stav 2. tačka c. (odobrenje nadležnog organa za pružanje turističkih usluga) predlagač je ostavio širu definiciju materijalnog dokaza s obzirom da ne može pobrojati sve dokaze radi raznolikosti pužanja turističkih usluga.

Vezano za komentar člana 65. tačku b. (rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga) predlagač prihvata komentar.

Koncept članarine kao načina finasiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finasiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je komplikovaniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Vezano za komentar člana 2. (osnovni pojmovi) predlagač ima intenciju da uozbilji pojam turističkih zajednica kao pravnih lica i zato predloženo rješenje je da se iste upisuju u Sudski registra, jer je praksa pokazala da turističke zajednice kao udruženja nisu dala pozitivan rezultat po mišljenju privrede.

Vezano za komentar člana 10. (poslovi od posebnog značaja za razvoj turizma) predlagač ističe da je već objašnjen u gornjem tekstu.

Vezano za komentar člana 11. (povjeravanje poslova od posebnog značaja za razvoj turizma) predlagač smatra da je dobro pojasnio i da odluka Vlade Federacije BiH po javnom pozivu je potpuno drugi postupak od Odluke osnivača.

Vezano za komentar člana 56. stav 2. (turističke usluge) predlagač pojašnjava da je iznajmljivač smještajnih jedinica detaljno definisan važećim i novim Nacrtom Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti Federacije BiH.

Vezano za komentar člana 71. (vrste turističkih zajednica) predlagač smatra da općine mogu unutar svojih, kantonalnih/županijskih i federalnih turističkih organizacija ostvariti sve svoje ciljeve, te da nije neophodna mogućnost decidnog propisivanja osnivanja ovakvih vrsta turističkih zajednica.

STAV PREDLAGAČA VEZANO ZA NACRT ZAKONA O BORAVIŠNOJ TAKSI FBIH:

Vezano za primjedbu na član 10. nacrtu Zakona, intencija je predlagača da se uvede red u naplati i nadzoru naplate boravišne takse, kao i praćenje novčanih tokova, uslijed čega se opredijelio za ovako rješenje.

Vezano za član 11. stav (2), primjedba koja se odnosi na komplikovane administrativne procedure ne stoji jer je formulacija odredbe upravo sačinjena na osnovu mišljenja Federalnog ministarstva finansija.

Vezano za primjedbu na član 12. stav (3) (Upotreba sredstava), predlagač pojašnjava da intencija ovog Zakona nije u dodatnom gomilanju administrativnih troškova, već u efikasnom korištenju postojećih resursa, budžetskih sredstava a sve u cilju promocije turističke ponude i bez velikog opterećenja budžeta.

Predlagač smatra da ako općine imaju interese da razvijaju turizam na svom području, iznaći će budžetska sredstva i zadržati mlade, obrazovane školovane ljude iz oblasti turizma koji će svojim angažmanom i znanjem moći odgovoriti zahtjevima turističkog tržišta. Što se tiče materijalnih troškova poslovanja TZ (plate i ostali izdaci), predlagač smatra da se takvo finansiranje ne može vršiti iz boravišne takse jer je ona isključivo namijenjena za promociju, unapređenje i razvoj turističke ponude.

GRAD GRAČANICA – Izjašnjenje Gradonačelnika Gračanice o Nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH i Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH, akt broj: 02-04-sl-2022 od 17.01.2022. godine

IZJAŠNJENJE: Savezu općina i gradova FBiH dostavljeno je od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma na davanje mišljenja od strane općina i gradova u Federaciji BiH Nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i Nacrt zakon o boravišnoj taksi Federacije BiH.

Na dostavljeni tekst Nacrta Zakona Gradonačelnik Grada dostavlja sljedeće:

NACRT ZAKONA O TURIZMU U FEDERACIJI BiH

"Nacrtom Zakona o turizmu u Federaciji BiH (decembar 2021.), Federalna vlast predviđenim zakonskim rješenjima, turističke zajednice lišava najznačajnijeg prihoda. S

tim u vezi, dovodi se u pitanje i opstanak ovih pravnih lica čiji je glavni zadatak i cilj - razvoj i unapređenje ove značajne privredne grane.

Naprimjer, važeća **zakonska regulativa u oblasti turizma u Hrvatskoj**, kao državi članici Evropske unije, koja prati Direktive EU i oslanjajući se na zakonska rješenja austrijskog i nizozemskog pravnog sistema, **zadržava članski doprinos – članarinu, kao glavni izvor prihoda** shodno **Zakonu o članarinama u turističkim zajednicama – NN 52/19 i 144/20**.

Isto tako, prema **Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma NN 42/20**, člankom 33. stav (4) i člankom 59., propisano je, između ostalog, da su prihodi turističkih zajednica: turistička pristojba i turistička članarina, sukladno posebnim propisima koji ovu kategoriju uređuju.

Predloženim Nacrtom, rješenja koja se tiču osnivanja, prihodovanja, poslovanja i zadataka turističkih zajednica, smatramo manjkavim jer dovode u pitanje održivost kako ovih pravnih lica, tako i cjelokupnog turističkog sektora, kao i neadekvatnim u smislu posljedica koje bi mogle proizaći kako za turističke zajednice, tako i za ostale subjekte u turizmu, koji posluju u skladu sa kantonalnim zakonom o turističkim zajednicama, i to kako slijedi:

1. U članu 2. pod „Osnovi pojmovi“ potrebno je definisati pojam „nadležni organ“. Istim članom, tačka v) Nacrta Zakona o turizmu u Federaciji BiH predviđen je upis turističkih zajednica u sudski registar. Ovo rješenje unijelo bi dodatnu konfuziju i nagomilane administrativne procedure, obzirom da su do sada osnovane kantonalne i turističke zajednice općina i gradova upisane u Upisnik turističkih zajednica koje vodi resorno Ministarstvo (Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja TK);
2. Članom 10. Nacrta predviđeni su poslovi od posebnog značaja za turizam, čija realizacija već na prvi pogled zahtijeva ogromna finansijska sredstva, bez kojih će, primjenom člana 74. Nacrta, turističke zajednice ostati u smislu ukidanja članskog doprinosa turističkim zajednicama.;
3. U članu 11. Nacrta, utvrđuje se da se poslovi iz člana 10. Zakona mogu povjeriti na obavljanje pravnim licima odlukom Vlade Federacije BiH, po provedenom postupku nakon objavljenog javnog poziva, a članom 73. predviđa se da turističke zajednice mogu upravljati turističkom infrastrukturom jedinice lokalne samouprave, turističkog prostora ili mjesta, odlukom osnivača, kao i upravljati prirodnim dobrima i resursima, također datim na upravljanje odlukom osnivača. Ostaje nejasno kako i na koji način turističke zajednice ustvari mogu upravljati navedenim. Da li odlukama osnivača nakon provedenog javnog poziva, ili....?;
4. U članu 18. Nacrta potrebno je definisati na koji način fizičko lice može obavljati usluge putničkih agencija, da li kao osnovno, i/ili dopunsko, i/ili dodatnom zanimanju;
5. U članu 25. Nacrta dodati tačku f.) Izjavu o ispunjavanju minimalno tehničke opremljenosti;

6. U članu 33. stav (3) Nacrta potrebno je taksativno navesti uslove koje fizičko lice treba ispunjavati za organizatora turističkog putovanja;
7. U članu 41. Nacrta, potrebno je taksativno navesti uslove koje fizičko lice treba ispunjavati za posrednika aranžmana, te na koji način može obavljati navedenu djelatnost;
8. U članu 45. Nacrta potrebno je definisati nadležnost organa u postupka izdavanja odobrenja za rad. Naime, navedenim članom propisano je da turistički vodič koji pruža usluge samostalno kao osnovno, dopunsko ili dodatno zanimanje, mora imati odobrenje za rad izdato od strane nadležnog organa jedinice lokalne samouprave u skladu sa propisima koji regulišu obavljanje obrtničke djelatnosti;
9. Članom 14. Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine Federacije BiH", br. 75/21), propisano je da se sjedište firme određuje po mjestu u kojem se obrt obavlja. Prethodno navedeno ne bi bilo sporno, da u članu 46. stav (3) Zakona nije navedeno da turistički vodič koji je upisan u registar kod nadležnog organa prema mjestu svog prebivališta, može pružati usluge na teritoriji Federacije BiH ukoliko posjeduje uvjerenje o položenom stručnom ispitu za kanton na čijem području pruža usluge i iskaznicu turističkog vodiča izdatu od strane kantonalnog organa nadležnog za poslove turizma. Dakle, prethodno navedena odredba je u koliziji sa Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH, te je neophodno odrediti tačnu nadležnost organa lokalne samouprave u pogledu donošenja odobrenja za rad svih vrsta turističkih usluga, te kroz poseban član propisati da li fizičko lice koje je položilo ispit za turističkog vodiča kod Federalnog Ministarstva turizma i okoliša, da li isti navedene usluge može pružati na nivou Federacije, na jedinici lokalne samouprave (jedne opštine/grada), ili možda više kantona, te kako se u slučaju pružanja navedenih usluga na više opština/gradova određuje nadležnost za donošenje predmetnog odobrenja;
10. U članu 51. Nacrta ostaje nejasno na koji način će se odrediti područje na kojem će turistički vodič obavljati poslove, ukoliko nije propisano da uz zahtjev (član 46.) dostavlja i iskaznicu nadležnog kantonalnog organa;
11. U članu 56. stav (2) utvrđuje se da turističke usluge mogu pružati pravna lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje turističke djelatnosti i fizička lica upisana u registar nadležnog organa u skladu sa propisima kojim se reguliše obavljanje obrtničke djelatnosti, kao i lica upisana u druge registre u skladu sa propisima. Ovakvo rješenje prouzrokovati će dodatne probleme u smislu nejasnog statusa do sada registrovanih fizičkih lica koja iznajmljuju smještajne kapacitete i koji su registrovani izdavanjem Rješenja o ispunjavanju minimalno-tehničkih uslova od strane nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, a na osnovu pribavljenog zvaničnog stava Porezne uprave Federacije BiH, u kojem se konstatuje da izdavanje smještajnih kapaciteta nije djelatnost niti obrt, pa samim time ne podliježe propisima koji regulišu djelatnost niti obrt, a što je i naglašeno aktom Federalnog ministarstva okoliša i turizma, broj: 06-22-223/08 od 28.02.2018. godine.
U istom aktu navedeno je da se kod iznajmljivača koji pružaju usluge smještaja, utvrđuju samo minimalno-tehnički uslovi i uslovi za kategoriju (vrsta i kategorija), a ne izdaje se odobrenje za rad. Način i postupak izdavanja Rješenja

o odbrenju za rad predviđeno je članovima 64. – 68. predmetnog Nacrta. Sve navedeno zaista unosi nedoumice i skoro sigurno će prouzrokovati nejasnoće i zastoje u jasnom definisanju ove problematike. Od osnivanja Turističke zajednice grada Gračanica do danas, primjetan je pomak u smanjenju nelojalne konkurencije i prisustva „sive ekonomije“ u ovom sektoru u našem gradu, obzirom da je primjetan interes našeg građanstva za registraciju svojim smještajnih kapaciteta, a nekolicina jesu korisnici mirovine, kojima bi ovakvo rješenje predviđeno Nacrtom zakona, onemogućilo pružanje usluga smještaja i na taj način generisanje dodatnih prihoda.;

12. U članu 64. stav (2) tačka c.) Nacrta, potrebno je definisati oblik materijalnog dokaza, na osnovu kojeg stranka može dokazati raspoloživa sredstva za pružanje usluga i dokazom o vrijednosti sredstava;
13. U članu 65. Nacrta, tačku b.) „jedinstveni identifikacioni broj“, potrebno je brisati obzirom da u momentu izrade odobrenja za rad, stranka ne posjeduje ID broj jer se isti pribavlja nakon izdavanja pravosnažnog odobrenja za rad. U istom članu definisati tačku d.) - veza primjedba na član 51. Nacrta.
14. Članom 71. Nacrta Zakona, izostavljene su turističke zajednice područja, koje se mogu organizovati modelom DMO-a, a koji je, opet, predviđen Nacrtom Zakona u članu 2. tačka z) i članu 83.
15. U članu 74., glavni prihod i osnov za dalje unapređenje i ulaganje u turizam – članski doprinos, izostavljen je. Nije teško zaključiti da ovo rješenje nije povoljno i ne ide u korak sa ciljem održivog razvoja turizma u Federaciji BiH, obzirom da su, od stupanja na snagu Zakona o turističkim zajednicama Tuzlanskog kantona u 2015. godini, većina gradova i općina sa prostora Kantona osnovale svoje turističke zajednice, te se postavlja pitanje dostatnosti ostalih prihoda, koji, kako stvari stoje, neće biti dovoljni niti za tekuće poslovanje, a što dalje vodi ugroženosti mnogih radnih mjesta koja su na ovaj način otvorena. **Prema tome, turističke zajednice na prostoru Tuzlanskog kantona gotovo da sigurno neće moći doprinijeti razvoju turizma u destinaciji.**
16. Dalje, kada se sagledaju sveukupna rješenja predviđena Nacrtom, a vezana su za osnivanje i finansiranje turističkih zajednica, postavlja se pitanje kako će općine ili gradovi sa manjim budžetima, uspjeti finansirati rad ovih pravnih lica. To dalje vodi upitnosti postojanja osnovanih turističkih zajednica na nivou jedinica lokalne samouprave, a s tim u vezi i rad na unapređenju ukupnog turističkog proizvoda. Time se upravo direktno utiče na nemogućnost održivosti ove, za Tuzlanski kanton, možda i najznačajnije privredne grane i direktnoj ugroženosti radnih mjesta.
17. **Mišljenja smo da članski doprinos treba postojati, upravo kao širi izvor finansiranja rada turističkih zajednica, a koji bi svakako bio podložan promjenama koje bi značile uspostavu modaliteta koji bi bio prihvatljiv za sve obveznike, i u skladu sa djelatnostima koje isti obavljaju.**

Danas razvoj turizma u BiH, pa i u Federaciji, rezultat je organskog rasta i inicijative uglavnom privatnog sektora koji često nastupa na tržištu samostalno s malim stepenom integracije i inovacija. Dugoročni razvoj žrtvujemo radi kratkoročnih aktivnosti, a često smo vođeni i interesima privatnih investitora, a ne zajednice. Činjenica je da privatni i

javni sektor nemaju kompatibilne ciljeve, a ciljevi privatnih investitora i jesu - profit nasuprot javnog dobra.

Turizam kao najbrže rastuća privredna grana u Tuzlanskom kantonu zaslužuje više „sluha“ i političke podrške. Sektor turizma stoga zahtijeva hitnu podršku i posebne pakete za ublažavanje posljedica, kako bi se održala radna mjesta i osigurali tržišni kapaciteti, u toku i nakon prestanka vandrednog stanja.

Svjetska turistička organizacija Ujedinjenih naroda (UNWTO) u svojim dokumentima #Travel Tomorrow – Potpora očuvanju radnih mjesta i gospodarstvu kroz putovanja i turizam i Poziv na akciju za ublažavanje društveno-gospodarskog učinka virusa Covid-19 i ubrzavanje oporavka, upravo daje zadatak nacionalnim vladama da na sve moguće načine podstaknu i ubrzaju oporavak ove značajne privredne grane”.

Stav predlagača: Vezano za komentare grada Gračanice, koji su identični komentarima grada Tuzle predlagač ističe da su sva pojašnjana navedena u prethodnim komentarima (kod grad Tuzla).

NACRT ZAKONA O BORAVIŠNOJ TAKSI U FEDERACIJI BiH

“Nacrtom Zakona o boravišnoj taksi Federaciji BiH iz decembra 2021. godine (u daljem tekst: Nacrta), odnosno njegovim odredbama, još više su prisutne nedoumice. Naročito zbog toga što:

1. Članom 10. Nacrta Zakona, utvrđuje se a se sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse uplaćuju na račun javnih prihoda Federacije, kantona i jedinica lokalne samouprave i vode se na posebnom namjenskom računu budžeta Federacije BiH. Boravišna taksa je do sada predstavljala direktan prihod turističke zajednice, i mišljena smo da tako treba i ostati.
2. Članom 11. stav (2) Nacrta utvrđuje se da su jedinica lokalne samouprave, kanton i Federacija obavezni odrediti račun posebnih namjena na koji će se ova sredstva doznačavati, što predstavlja komplikacije u smislu dodatnih administrativnih procedura i neefikasnosti u poslovanju.
3. Članom 12. stav (3) utvrđeno je da se sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse ne mogu koristiti za finansiranje troškova materijalnog poslovanja turističkih organizacija (ne organizacija, nego zajednica) niti za isplatu plata i ostalih naknada zaposlenima u turističkim zajednicama. Mišljena smo da ovakvo rješenje nije povoljno, upravo zbog postojanja gradova i općina koje operiraju sa skromnijim budžetima, i kojima će finansiranje troškova na ime isplata plata i drugih naknada zaposlenicima turističkih zajednica, biti značajno opterećenje.
4. U pregledu prihoda Turističke zajednice grada Gračanica, vidljivo je da pripadajući iznos boravišne takse iznosi nešto više od 10% ukupnog budžeta, tako da se postavlja pitanje hoće li se radna mjesta u ovim pravnim licima uopšte moći održati, i ako da, na koji način!? To dovodi do neizvjesnosti za sve zaposlenike turističkih zajednica, od kojih su većina mladi i školovani ljudi, i kojima bi ovakvim rješenjima, bila dovedena u pitanje radna mjesta.

5. *Rješenje koje bi eventualno bilo povoljnije, jeste prenamjena utroška sredstava ostvarenih na ime boravišne takse, na način da se na dio tih sredstava utvrdi procenat u okviru kojeg će se ova sredstva moći koristiti troškove plata i drugih naknada zaposlenika*”.

Stav predlagača: Vezano za komentare grada Gračanice, koji su identični komentarima grada Tuzle predlagač ističe da su sva pojašnjenja navedena u prethodnim komentarima (kod grad Tuzla).

OPĆINA OLOVO – Služba za ekonomske poslove dostavila primjedbe na Nacrt Zakona o turizmu FBiH i Nacrt zakona o boravišnoj taksi FBiH, kao i mišljenje o fiskalnoj procjeni pomenutih akata sa pripadajućim obrascem IFP-DA, akt bez broja od 18.01.2022. godine

PRIMJEDBE: *“Nakon što je Općina Olovo uputila poziv za dostavljanje komentara i mišljenja na Nacrt Zakona o turizmu FBiH I Nacrt zakona o boravišnoj taksi FBiH zaprimljena je samo jedna primjedba I to od ugostiteljskog objekta “Panorama” Olovo. Primjedbu prenosim u cijelosti:*

- *knjiga boravišne takse ranije nije vođena. Evidencijom gostiju na smještaj u knjigu gostiju domaćih i stranih te dostavljanjem izvještaja mjesečno o uplaćenju boravišnoj taksi turističkoj zajednici, smatram da je nepotrebno uvoditi još knjiga evidencije boravišnih taksi*
- *u nacrt zakona o turizmu nisam našao u koji razred ili koju grupu bi spadala opština Olovo. Prethodnom raspodjelom napa opština je bila u razredu “A” a kriteriji po kojima se tada raspoređivala pojedina opština u koji razred bio je broj smještajnih jedinica u odnosu na broj zaposlenih u opštini. Tada sam utvrdio da smo greškom stavljeni u razred “A” u odnosu na razred “C” u koji smo trebali biti razvrstani*”.

Stav predlagača: Vezano za komentar koji se odnosi na svrstavanje opština u razrede to predlagač pojašnjava da isti razredi nisu obrađivani u ovom nacrtu Zakona.

OPĆINA TRAVNIK – dostavila primjedbe na Nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH, aktom broj: 01-04-21-18-86/22 od 14.01.2022. godine

PRIMJEDBE: *“Vezano za Nacrt Zakona o turizmu Federacije Bosne I Hercegovine dostavljamo primjedbe i sugestije kako slijedi:*

Član 33. stav (3) u suprotnosti je sa stavom (1) i (2) istoga člana kada je u pitanju oblik lica (pravno i fizičko). U stavu (1) i (2) navedenog člana propisano je da Putnička agencija kao organizatr može biti samo pravno lice.

Član 56. stav 2) iza riječi "člana ovoga Zakona", a prije riječi "i fizička lica" treba brisati riječi "i lica".

Član 65. na kraju tačke b) dopisati "za pravno lice" jer jedinstveni identifikacijski broj fizičko lice dobija tek nakon izdatog odobrenja za rad, izdatog od strane nadležnog organa.

U članu 74. stav (1) dodati tačku d) koji glasi: "Članski doprinos koji plaćaju pravna i fizička lica koji obavljaju ugostiteljske i turističke djelatnosti, te s turizmom neposredno povezane djelatnosti".

U članu 74. dodati stav (4) koji glasi: "Pravilnik o načinu plaćanja članskog doprinosa i raspoređivanja istog će propisati minister".

Član 78. stav (2) mijenja se i glasi: "U nadzorni odbor se imenuje jedan predstavnik ispred osnivača, a ostali članovi se imenuju iz reda naučnih i stručnih lica iz oblasti turizma".

Stav predlagača:

Vezano za komentar člana 33. stav (3) (Organizator turističkog putovanja-turoperator) predlagač je prihvatio komentar i brisao fizičko lice kao organizatora turističkog putovanja.

Vezano za komentar člana 56. stav (2) (Turističke usluge) predlagač prihvata komentar i ispravlja tehničku grešku.

Vezano za komentar člana 65. tačka b) (Rješenje o odobrenju za pružanje turističkih usluga) predlagač prihvata komentar.

Koncept članarine kao načina finansiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finansiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je komplikovaniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Vezano za komentar člana 79. stav (2) (Nadzorni odbor TZ Federacije BiH) predlagač pojašnjava da je ovo federalni propis i da se radi o Nadzornom odboru TZ Federacije BiH.

OPĆINA STARI GRAD SARAJEVO – SLUŽBA KABINETA OPĆINSKOG NAČELNIKA
Dostavila mišljenje na Nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i Nacrt zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH, aktom broj: 01-04-4-108/21 od 17.01.2022. godine

MIŠLJENJE: "Postupajući podopisu Saveza općina i gradova Federacije BiH, koji je dostavljen putem e-maila, dostavljamo mišljenje na tekst Nacrta Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine i Nacrtu Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine.

Obzirom da je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine i fereralnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za utvrđivanje ustavnosti Zakona o turističkim zajednicama i promicanju turizma u Federaciji Bosne i Hercegovine, te uredbe o članarinama u turističkim zajednicama, na osnovu člana IV.C.10. ustava Federacije Bosne i Hercegovine, nakon provedene javne rasprave, na sjednici održanoj 03.07.2014. godine, donio Presudu, broj. U-43/13, kojom se utvrđuje da Zakona o turističkim zajednicama i promicanju turizma u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 19/96 u 28/03), nije saglasan Ustavu Federaciji BiH, podržavamo Nacrta Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine, kojim j regulisana i naprijed navedena materija, a na način koji nije suprotan donesenoj presudi Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Saglasni smo sa tekstom Nacrta Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine, jer se istim ne umanjuju prava Općine na loklanu samupravu koja proističu iz odredbi ustava FBiH, Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i Zakona o principima loklane samopurave Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 49/06 i 51/09), a posebno cijeneći i odredbe člana 11. Nacrta Zakona boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine, koji je usko vezan uz ovaj Zakon, uz prijedloge korekcija pojedinih odredbi kako slijedi:

- U članu 24. Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine, predlažemo da stav (2) glasi: "**(2) rješenje iz stave (1) ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva fizičkih li pravnog lica uz koji se prilaže izjava o ispunjenoosti uslova iz člana 15. Stav (2) ovog zakona**"
(u članu 15. stav (2) Zakona je navedeno da je turistički subjekt dužan da uz zahtjev za izdavanje rješenja za obavljanje turističke djelatnosti priloži ovjerenu pisanu izjavu da su ispunjeni propisani uslovi u pogledu prostora, uređaja, opreme i zaposlenih lica. Te smatramo da je pogrešno pozivanje na član 14. stav (2) citiranog zakona).
- U članu 25. Stav (1) tačku e), koja glasi: "podatke o veličini i opremljenosti poslovnog prostora", (koji se dostavljaju uz zahtjev za izdavanje rješenja za obavljanje djelatnosti putničke agencije organizovane kao pravno lice), **potrebno je precizirati** na način da se tačno navede da li se radi o dostavljanju izjave iz člana 15. stav (2), ovog zakona.
- Također, u članu 15. stav (2) tačku d), koja glasi: "podatke o veličini i opremljenosti poslovnog prostora" (koji se dostavljaju uz zahtjev za izdavanje rješenja za obavljanje djelatnosti putničke agencije organizovane kao fizičko lice upisano u registar kod nadležnog organa, **potrebno je precizirati** precizirati na način da se tačno navede da li se radi o dostavljanju izjave iz člana 15. stav (2), ovog zakona.

Povodom Prijedloga Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine, saglasni smo da će predložena zakonska rješenja u značajnoj mjeri doprinijeti boljoj učinkovitosti sistema i boljoj koordinaciji i svrsishodnijem trošenju sredstava prikupljenih naplatom boravišne takse cijeneći, između ostalog, odredbu člana 11. Citiranog Zakona kojom je propisano da bi raspored prihoda išap u korist Općine, kao jedinici lokalne samouprave, iznosio od 80% napalećnih naknada po osnovu boravišne takse uplaćivao bi se na račun Općine i taj prihod je isključivo namjenski i može se koristiti samo za namjenu regulisanu u članu 12. Zakona, te ukoliko isti bude usvojen u predloženom tekstu, Općinama će biti omogućeno finansiranje projekata iz oblasti turizma, od prihoda ostvarenih po osnovu boravišne takse, a za koje su u proteklom period izdvajale sredstva iz općinskih budžeta”.

Stav predlagača:

Koncept članarine kao načina finansiranja turističkih zajednica je dugo vremena razmatran od strane predlagača, i mišljenja su bila podijeljena između privrede i osnivača, tako da je predlagač, a shodno Reformskoj agendi Federacije BiH koja nalaže ukidanje parafiskalnih nameta, odlučio da ne prihvati članarinu kao jedan od oblika finansiranja turističkih zajednica. Uzeo u obzir način organizacije kroz članstvo i osnivanje Skupština u konkretnom slučaju, što je komplikovaniji oblik za ovaj vid zajednica, kao pravnih lica. Pored navedenog, turistička zajednica grada Bihaća bez članarine i bez poticaja poslovno posluje s pozitivnim rezultatima što i drugima može biti dobar primjer za bolje poslovanje.

Vezano za komentar člana 24. stav (2) (Ispunjavanje uslova za rad putničkih agencija) predlagač pojašnjava da je komentar prihvaćen i ispravljen.

Vezano za komentar člana 25. stav (1) tačka e) (Sadržaj zahtjeva za izdavanje rješenja) predlagač pojašnjava da je komentar prihvaćen i ispravljen.

OPĆINA ČITLUK – Ured načelnika dostavio primjedbe na Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH putem emaila od 24.01.2022. godine

PRIMJEDBE: “U vezi **nacrta Zakona o boravišnoj pristojbi**, dostavljamo Vam naše prijedloge i primjedbe na isti i to:

1.) U članku 12. stavak (1), nacrta Zakona, dodaju se nove točke d) i e) koje glase:

“d) Sredstva Turističke organizacije gradova ili općina koriste za turističku infrastrukturu i poboljšanje uvjeta boravka turista na temelju prethodno usvojenog Programa rada i financijskog plana turističke organizacije (pješačke staze, čišćenje, uređenje i održavanje hortikulture na javnim površinama, popravak i održavanje javne rasvjete itd.).

e) Sredstva Turističke organizacije gradova ili općina mogu se koristiti za organiziranje sportskih i kulturnih manifestacija u funkciji razvoja turizma.”.

2.) U članku 12. stavak (3), nacrtu Zakona, mijenja se i glasi:

"(3) Sredstva prikupljena po osnovu boravišne takse mogu se koristiti za financiranje materijalnih troškova iz članka 11. ovog zakona i za isplatu plaća i ostalih naknada, maksimalno do 20 % ostvarenih prihoda od boravišne pristojbe u tekućoj godini."

3.) U članku 16., u stavku (1), u prvom retku, riječi: "pet dana", zamjenjuju se s riječima: "deset dana".

4.) U članku 26. stavak (1) točka b), nacrtu Zakona, mijenja se i glasi:

"b) Sredstva boravišne pristojbe utroši za financiranje troškova materijalnog poslovanja, kao i za isplatu plaća i ostalih naknada zaposlenima u turističkoj organizaciji iznad 20% ostvarenih prihoda od boravišne pristojbe u tekućoj godini."

Stav predlagača:

U vezi sa članom 12 stav (1) (Upotreba sredstava) u kojem davalac komentara predlaže dopunu člana sa dvije tačke, predlagač je stava da je već tačkom a) navedenog člana sveobuhvatno propisano za šta se mogu koristiti prikupljena sredstva od boravišne takse, bez da se taksativno navode aktivnosti.

U vezi sa primjedbom na član 12. stav (3) (Upotreba sredstava) nacrtu Zakona, kojim se predlaže izdvajanje maksimalno do 20 % ostvarenih prihoda od BT za finansiranje materijalnih troškova TZ, predlagač ističe da je ovakav način korištenja sredstava od prikupljene BT neprihvatljiv, jer je intencija Zakona da se boravišna taksa koristi isključivo u svrhu promocije.

U vezu sa primjedbom na član 16. stav (1) (Rok za plaćanje boravišne takse), predlagač ističe da su svi rokovi u nacrtu Zakona usklađeni sa finansijim propisima koji su na snazi i u tom pogledu nije imao primjedbi od Federalnog ministarstva finansija.

S obzirom na primjebdu na član 26. stav (1) (kaznene odredbe) komentar se odnosi na mogućnost finansiranja troškova plata zaposlenicima iz sredstava prikupljenih boravišnom taskom, što je za predlagača neprihvatljivo (vidi komentar na član 12. stav (3)).

GENRED CENTAR FEDERACIJE BIH - dostavilo je mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH aktom broj: 03-02-2-11-1/22 od 19.01.2022. godine.

MIŠLJENJE: "Gender Centar Federacije Bosne i Hercegovine razmotrio je nacrtu predmetnih zakona i na temelju članka 27. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i

Hercegovini - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH", br. 32/10) i Odluke Vlade Federacije BiH V. broj 547/2016, („Sl. novine F BiH“, broj: 19/16), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Nakon izvršenog uvida u tekst navedenih nacrtu zakona, Gender Centar Federacije BiH je utvrdio da je nadležni predlagač, kroz uključivanje odredbe o zabrani diskriminacije i rodno osjetljivom jeziku djelimice uključio rodnu komponentu u nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH, dok u nacrtu nacrtu Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH nije uključena rodna komponenta, kako bi se u potpunosti uključili principi ravnopravnosti spolova/rodne ravnopravnosti, mišljenja smo da je potrebno dopuniti tekst pomenutih nacrtu zakona, na sljedeći način:

I - Prijedlozi i sugestije koje se odnose na nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH

Prijedlog 1. članak 104

Uzimajući u obzir činjenicu da Zakon o turizmu Federacije BiH regulira sektorsku oblast u kojoj je presudan ljudski faktor, iznimno je važno osigurati na adekvatan način rodnu jednakost i uključenost specifičnih grupa, stoga je neophodno, odrebu zabrani diskriminacije sadržanu u članku 104. dopuniti i sukladno Zakonu o zabrani diskriminacije BiH, jer u osnovima za zabranu diskriminacije nedostaju: rodni identitet, seksualna orijentacija i spolne karakteristike, što su ujedno i zahtjevi i standardi EU.

Također, predlažemo da se odredba o zabrani diskriminacije navede u dijelu Opće odredbe, umjesto na samom kraju Zakona, te da se izvrši korekcija brojeva članaka u tekstu Zakona sukladno ovoj izmjeni. Prijedlog dopune teksta odredbe temelji se na definiciji propisanoj Zakonom o zabrani diskriminacije BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09 i 66/16).

Prijedlog 2. Članak 79. (Nadzorni odbor TZ Federacije BiH),

Ovaj članak, u stavku (2) treba dopuniti na način da NO u svom sastavu odražava u pravilu ravnopravnu zastupljenost oba spola sukladno obvezi koja je regulirana člankom 20. ZORS-a BiH koja se odnosi na osiguravanje i promoviranje ravnopravne zastupljenosti spolova u upravljanju, procesu odlučivanja i predstavljanju.

Obrazloženje

Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH, prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH" br. 32/10), u članku 20., navodi:

(1) Državna tijela na svim razinama ustroja vlasti i tijela lokalne samouprave, uključujući zakonodavnu, izvršnu i sudbenu vlast, političke stranke, pravne osobe s javnim ovlastima, pravne osobe koje su u vlasništvu ili pod nadzorom države, entiteta, kantona, grada ili

općine ili nad čijim radom javno tijelo provodi nadzor, osigurat će i promicati ravnopravnu zastupljenost spolova u upravljanju, procesu odlučivanja i predstavljanju. Ova obveza postoji i za sve ovlaštene predlagatelje prilikom izbora zastupnika i izaslanstava u međunarodnim organizacijama i tijelima.

(2) Ravnopravna zastupljenost spolova postoji u slučaju kada je jedan od spolova zastupljen najmanje u postotku od 40% u tijelima iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Diskriminacijom po osnovi spola smatra se situacija kada ne postoji ravnopravna zastupljenost iz stavka (2) ovoga članka.

(4) Tijela iz stavka (1) ovoga članka u svrhu ostvarivanja ravnopravne zastupljenosti spolova i otklanjanja diskriminacije dužna su donositi posebne mjere propisane člankom 8. ovoga Zakona.

- Prijedlog teksta odredbe:

U Nadzorni odbor obvezatno se imenuje jedan predstavnik Ministarstva a ostali sudionici imenuju se iz reda naučnih i stručnih osoba iz oblasti turizma, uz poštivanje obveze da se u pravilu osigura ravnopravna zastupljenost oba spola.

Prijedlog 3. rodno osjetljivi podatci

Zakonom je predviđena uspostava registara, vođenje evidencija i obrađivanje podataka (86 i 87), cijenimo da je neophodno apostrofirati važnost rodno osjetljivih podataka, jer se samo na osnovu takvih podataka mogu uspostaviti adekvatne mjere. Predlažemo da se ispred navedenih članaka navede nova odredba sukladno predloženom tekstu odredbe, te da se brojevi članaka u tekstu Zakona korigiraju sukladno ovoj izmjeni.

Obrazloženje

Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH . u članku 22., navodi:

(1) Svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju u državnim organima na svim razinama, javnim službama i ustanovama, državnim i privatnim poduzećima i ostalim subjektima moraju biti prikazani po spolu.

(2) Statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju, sukladno stavku (1) ovoga članka, moraju biti sastavni dio statističke evidencije i dostupni javnosti.

- Prijedlog teksta odredbe:

(1) Svi statistički podaci i informacije koji se prikupljaju, evidentiraju i obrađuju, po osnovu ovog Zakona ili propisa na osnovu ovog Zakona, bit će prikazani po spolu“.

Stav predlagača:

Vezano za komentare Gender centra Federacije BiH predlagač ističe da je prihvatio sve komentare i iste ugradio u tekst nacrtu Zakona.

II - Prijedlozi i sugestije koje se odnose na nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine

„Prijedlog 1.

Uvesti novu odredbu koja se odnosi na rodno osjetljiv jezik, kako bi se eliminirala diskriminacija u jeziku.

Obrazloženje

Prema Zakonu o zabrani diskriminacije BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09 i 66/16) i Zakonu o ravnopravnosti spolova u BiH, prečišćeni tekst ("Službeni glasnik BiH" br. 32/10), obraćanje jednom spolu u suprotnom gramatičkom rodu smatra se diskriminacijom.

- **Prijedlog teksta odredbe:**

Izrazi koji se odnose na muškarce i žene u tekstu ovog Zakona, a radi preglednosti su navedeni isključivo u samo jednom gramatičkom rodu, kao generičkom pojmu, na jednak način podrazumijevaju oba spola“.

Stav predlagača:

Prihvata se sugestija davaoca komentara, o uvođenju nove odredbe u tekst nacrtu Zakona, u vezi sa korištenjem rodno osjetljivog jezika. U tekst nacrtu zakona uvršten je novi član 31. koja propisuje zabranu diskriminacije.